

Kindwijjs

protestants-christelijke
scholengroep

(Financieel)

Jaarverslag 2017

INHOUD

1. VERSLAG VAN DE TOEZICHTHOUDER	3
2. BESTUURSVERSLAG	8
2.1. Overview en algemeen	8
2.2. Identiteit	17
2.3. Onderwijs	18
2.4. Personeel	21
2.5. Huisvesting en ICT	24
2.6. Communicatie en relaties	26
2.7. Financieel	28
2.8. Continuïteitsparagraaf	33
Bijlage: verantwoording besteding prestatiebox	41
3. JAARREKENING	43
3.1. Jaarrekening	
3.1.1. Balans per 31 december 2017	44
3.1.2. Resultatenrekening over 2017	45
3.1.3. Kasstroomoverzicht over 2017	46
3.1.4. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	47
3.1.5. Toelichting op de balans per 31 december 2017	52
3.1.6. Mutatieoverzicht materiële vaste activa	55
3.1.7. Toelichting op de resultatenrekening over 2017	56
3.1.8. Overzicht verbonden partijen (model E)	64
3.1.9. Verantwoording subsidies (model G)	66
3.1.10. Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	67
3.2. Overige gegevens	
3.2.1. Statutaire regeling resultaatbestemming	68
3.2.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	69

1. Verslag van de toezichthouder

Bestuursvorm

In het kader van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' is het bestuur verdeeld in een toezichthoudend bestuursdeel en een uitvoerend bestuursdeel. Op deze manier zijn bestuur en toezicht gescheiden, zoals de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' dat voorschrijft.

Met ingang van 24 januari 2017 is de bestuursvorm gewijzigd naar een college van bestuur en een raad van toezicht.

Kindwijs hanteert de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs', zoals vastgesteld door de leden van de PO-raad.

De dagelijkse leiding van Kindwijs is in handen van het college van bestuur en de schooldirecties, tezamen vormend het management team.

Taken en bevoegdheden

De wet schrijft voor dat interne toezichthouders tenminste belast zijn met:

- het goedkeuren van het meerjaren strategisch beleidsplan, de begroting en het jaarverslag;
- toezicht op naleving door bestuur van wettelijke verplichtingen en de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs';
- toezicht op de doelmatige en rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen;
- het aanwijzen van een accountant;
- het afleggen van verantwoording in het jaarverslag.

In de op 24 januari 2017 gewijzigde statuten en het in 2017 vastgestelde en goedgekeurde bestuurs- en toezichtreglement Kindwijs zijn daar de volgende taken en bevoegdheden aan toegevoegd:

- het gevraagd en ongevraagd adviseren van het College van bestuur;
- het zijn van werkgever van het College van bestuur;
- het goedkeuren, bewaken en borgen van de identiteit van Kindwijs;
- het bewaken van de wijze waarop de identiteit van Kindwijs op de van Kindwijs uitgaande scholen wordt ingevuld en wordt geborgd;
- het goedkeuren van benoemingsbesluiten van directeuren van scholen die van Kindwijs uitgaan;
- het goedkeuren van benoemingsbesluiten van medewerkers binnen Kindwijs die directieve taken krijgen op bovenschools niveau;
- het goedkeuren van overeenkomsten tot verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen;
- het goedkeuren van overeenkomsten waarbij Kindwijs zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een derde verbindt;

- het goedkeuren van besluiten tot overdracht van een of meer van Kindwijs uitgaande scholen aan een andere rechtspersoon, dan wel een besluit tot overdracht van een of meer scholen aan Kindwijs;
- het goedkeuren van een besluit tot juridische fusie of (af)splitsing van Kindwijs;
- het vaststellen van een bestuurs- en toezichtsreglement;
- het vaststellen van een huishoudelijk reglement;
- het vaststellen van een reglement voor de adviesraad;
- het vaststellen van schoolreglementen;
- het vaststellen van een wervings- en selectiereglement voor medewerkers van Kindwijs;
- het wijzigen van de statuten;
- het ontbinden van Kindwijs;
- het goedkeuren van het vast te stellen identiteitsbeleid van de stichting;
- het goedkeuren van een vast te stellen of te wijzigen visie of missie van de stichting;
- het goedkeuren van een vast te stellen treasurystatuut;
- het goedkeuren van besluiten tot nieuwbouw, renovatie of verhuizing van de van de stichting uitgaande school;
- het goedkeuren van niet in de begroting opgenomen uitgaven, voor zover die een bedrag van € 25.000,-- (vijfentwintigduizend euro) te boven gaan;
- het goedkeuren van door het College van bestuur af te sluiten of te verhogen rekening-courant-limieten;
- het goedkeuren van geldleningen boven een bedrag van € 25.000,-- (vijfentwintigduizend euro);
- het aangaan van financiële verplichtingen die een bedrag van € 50.000,-- (vijftigduizend euro) te boven gaan, danwel verplichtingen die een samenhang met elkaar vertonen en te-zamen een bedrag van € 50.000,-- (vijftigduizend euro) te boven gaan;
- het aanvragen van faillissement of surseance van betaling van de stichting;
- het vooraf goedkeuren van de oprichting, opheffing of samenvoeging van een onder de stichting ressorterende school met een andere school, alsmede de stichting van een nieuwe school.

Samenstelling raad van toezicht

De toezichthoudende bestuursleden tot 24 januari 2017 waren: P.C. Klink, J. Struyk, C.P. Timmers, A. van Biert, G. den Hartogh, J.M.L. Smolders en M.C. van Dijk.

Met ingang van 24 januari 2017 bestaat de raad van toezicht uit de leden:

Naam	Functie	Nevenfuncties	Aftredend per:
J.J. de Geus	Voorzitter	Commercieel directeur Waal Bouw	1-1-2019 herbenoembaar
J.L. den Dikken	Vice-voorzitter	Senior bestuursadviseur Gedeputeerde Staten Provincie Zuid Holland Lid Ledenraad Wooncorporatie FidesWonen Goeree-Overflakkee Lid Ledenraad Vereniging Passend Onderwijs Goeree-Overflakkee	1-1-2019 herbenoembaar

Naam	Functie	Nevenfuncties	Aftredend per:
W.G.A. Driesse	Lid	Zelfstandig organisatieadviseur	1-1-2021 herbenoembaar
A. van Biert	Lid	Projectleider bij FidesWonen Erkend deskundige energielabels	1-1-2018 niet herbenoembaar op eigen verzoek
P.J. van den Hil	Lid	Eigenaar Waldijn Financial Services	1-1-2020 herbenoembaar
P.C. Klink	Lid	Manager Wonen en Beheer bij FidesWonen Voorzitter dorpsraad Stellendam	1-1-2020 herbenoembaar
B.C. van der Spaan	Lid	Administrateur Koninklijke Vopak NV Lid van de financiële commissie van de Koninklijke Nederlandse Dambond	1-1-2018 niet herbenoembaar op eigen verzoek

Op 15 februari 2018 is de heer E.S.P. van Kranenburg benoemd als lid van de raad van toezicht op voordracht van de adviesraden van de scholen in Melissant, Oude-Tonge en Nieuwe-Tonge.

De vacature waarvoor de adviesraden van de Bosseschool/Zomerland en van Albert Schweitzer/'t Kompas gevraagd is een voordracht te doen is nog niet vervuld.

Werkwijze Raad van Toezicht

De Raad van toezicht richt zich bij de uitoefening van het toezicht in het bijzonder op de doelstelling en de maatschappelijke legitimatie van de stichting en op de uitoefening van de bestuurlijke daden door het College van bestuur. Daarbij staan de volgende criteria centraal:

- het waarborgen van de levensbeschouwelijke identiteit van de stichting en de daaronder ressorterende scholen;
- de realisatie van de visie en de missie van de stichting;
- de realisatie van het beleid van de stichting;
- de kwaliteit van de onderwijsprocessen en –resultaten;
- de continuïteit van de stichting, uitgedrukt in aantallen leerlingen, medewerkers en financiën;
- het uitoefenen van goed werkgeverschap;
- het afleggen van verantwoording aan de personen en organisaties die belang hebben bij de activiteiten van de stichting;
- de principes van goed bestuur, als vastgelegd in de voor het primair onderwijs geldende Code goed bestuur.

De raad vergadert tenminste viermaal per jaar met het college van bestuur. Met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad wordt tweemaal per jaar overlegd en eveneens tweemaal per jaar vergadert de raad met de adviesraden van de scholen.

Om het college van bestuur te ondersteunen bij het waarborgen van de levensbeschouwelijke identiteit van de stichting en de scholen heeft de raad een commissie identiteit ingesteld die regelmatig overlegt met het college van bestuur.

Met de accountant wordt het financiële jaarverslag besproken in de vergadering waarin het verslag wordt goedgekeurd.

De raad heeft in 2017 een toezichtkader vastgesteld waardoor het mogelijk is om beleid en activiteiten van het college van bestuur inzichtelijk te toetsen, zelf verantwoording af te leggen en de werkwijze te evalueren. Het toezichtkader bevat acht aspecten die nauw aansluiten op de belangrijkste taak van de raad, namelijk het toezien op de wijze waarop het college van bestuur door middel van strategie, beleid en beheer het doel van de stichting Kindwijs realiseert. De aspecten zijn:

1. Bestuurlijk handelen Kindwijs
2. Identiteit en -borging
3. Beleid en beleidsontwikkeling
4. Kwaliteit
5. Bedrijfsvoering en financiën
6. Personeel en werkgeverschap
7. Onderwijs en -beleid
8. Relaties

Renumeratiebeleid

De raad van toezicht hanteert voor de bezoldiging van de leden van het college van bestuur de cao-bestuurders PO.

In artikel 25 van de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs' is opgenomen dat het intern toezichtorgaan de vorm en de hoogte van de eigen vergoeding bepaalt. Hierbij valt te denken aan vergoedingen voor onkosten die met het voorbereiden en bijwonen van de vergaderingen te maken hebben. De raad van toezicht heeft hier voor onbepaalde tijd vrijwillig afstand van gedaan.

Verslag afgelopen jaar

De raad van toezicht heeft in 2017 acht keer regulier vergaderd, waarvan twee keer met de deelnemende adviesraden van de scholen. Naast de reguliere zaken vroegen een aantal zaken dit jaar bijzondere aandacht:

- Het vaststellen van het Managementstatuut en het Toezichtkader
- Het goedkeuren van de regeling melding misstanden (klokkenluidersregeling)
- De ontwikkeling van de visie op de toekomst van Kindwijs
- De organisatie van het dekkend aanbod voor passend onderwijs op Goeree-Overflakkee

In een context van bezuinigingen en teruglopende leerlingenaantallen is het op orde blijven houden van de financiële huishouding cruciaal. Met tevredenheid constateert de raad van toezicht dat 2017 met een veel beter resultaat is afgesloten dan begroot.

Door het college van bestuur wordt de raad van toezicht bij elke vergadering op de hoogte gehouden van interne en externe ontwikkelingen in het onderwijs en is indien gewenst dieper ingegaan op actuele thema's. De raad van toezicht ontvangt iedere vergadering van het college van bestuur een rapportage met daarin de belangrijkste informatie van de achterliggende periode. Hier gaat het om

genomen besluiten van het college van bestuur, informatie uit de GMR, informatie van de scholen en ontwikkelingen in het bestuurskantoor.

Met ingang van de statutenwijziging per 24 januari 2017 inzake de transitie van de bestuursstructuur naar een college van bestuur met een raad van toezicht heeft het toezichthoudende bestuur haar taken in 2017 overgedragen aan de raad van toezicht.

Jaarrekening

De raad van toezicht heeft het jaarverslag en de jaarrekening over 2016 goedgekeurd en constateerde dat het voldoet aan de eisen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook de begroting voor 2018 is goedgekeurd. De jaarrekening wordt door DRV Accountants en Adviseurs gecontroleerd en van een controleverklaring voorzien. Daarmee is aan het bestuur decharge verleend. De raad van toezicht heeft de accountant uitgekozen en stelde vast dat deze onafhankelijk was ten opzichte van Kindwijs.

Tenslotte

De raad van toezicht wenst het college van bestuur alle wijsheid toe die nodig is om de aangesloten scholen te besturen. Aan allen die op enige wijze betrokken zijn bij het onderwijs aan de ons toevertrouwde kinderen wenst raad van toezicht Gods zegen toe.

J.J. de Geus

Voorzitter raad van toezicht

2. Bestuursverslag

2.1. Overview en algemeen

Voorwoord

Belangrijke ontwikkelingen voor Kindwijs (protestants-christelijke scholengroep) zijn de professionalisering van het niveau van het basisonderwijs aan onze leerlingen en daarbij een verhoging van het professionele niveau van het personeel.

Door met management is uitgesproken dat men steeds sterker het gevoel heeft één sterke groep te zijn die de focus heeft op intensivering van samenwerking en gemeenschappelijke professionalisering. Zo wordt gezamenlijk gezocht naar oplossingen voor diverse zaken, men staat steeds meer open voor de mening van anderen en helpt elkaar doordat soms personeel aan elkaar uitgeleend wordt. Gezamenlijk wordt gewerkt aan verplichte scholing in het kader van de vereisten van het Register voor de directeuren (RDO), zoals dat landelijk afgesproken is.

Zoals in het vorige verslag gemeld gaat visitatie leiden tot het houden van audits en deze vorm wordt nu verder ontwikkeld. Zo is ook afgesproken dat de Beoordelingsgesprekken van directeuren ter hand worden genomen.

Een andere ontwikkeling van 2017 was die van het zgn. Ontdeklab, waar alle leerlingen van Kindwijs ontvangen kunnen worden en waarbij het accent ligt op de digitale wereld, die ons tegenwoordig omringt. Bedoeling is dat leerlingen kunnen experimenteren met materialen die met de digitale wereld te maken hebben. Ook wordt nadrukkelijk ingezet op een hanteerbare werkwijze voor de meer- en hoogbegaafde kinderen.

Onderwijskwaliteit is het groot issue en ook hieraan wordt momenteel de nodige tijd besteed. Zoals gemeld is er al een kwaliteitshandboek ontworpen; een en ander wordt nu operationeel gemaakt en met de directeuren verder ontwikkeld.

De toetreding van de vijf scholen, die in 2016 bij Kindwijs plaatsvond, heeft absoluut geen problemen opgeleverd: de integratie is naadloos geweest.

Zoals verwacht loopt het totale leerlingenaantal enigszins terug, maar we zien daarentegen ook positieve ontwikkelingen op dit terrein binnen enkele scholen.

Onze ambitie is om iedere leerling voor te bereiden op zijn toekomst. Sterke basisvaardigheden, moderne onderwijsinzichten en het sterk toepassen van onze strategische uitgangspunten passen daarbij.

J.S. Nagtegaal

Voorzitter van het college van bestuur

Gegevens

Naam	Stichting voor Protestants-christelijk primair onderwijs op Goeree-Overflakkee, genoemd Kindwijs
Werkgeversnummer	42632
Brinnummer	AG06
Postbus	Postbus 337, 3240 AH Middelharnis
Bezoekadres	Pascal 40 3241 MB Middelharnis
Website	www.kindwijs.org
Telefoon	0187 484153
Emailadres	info@kindwijs.org
Contactpersoon	De heer J.S. Nagtegaal, college van bestuur

Instellingen vallend onder het bevoegd gezag, specificatie

Volgnummer	BRIN nummer	Statutaire naam rechtspersoon
1	04MD	Bosseschool
2	04OR	Prins Maurits
3	04PW	Pr Johan Friso
4	04RX	Basisschool Het Kompas Nederlands Hervormd Onderwijs
5	05MQ	Protestants Christelijke Basisschool Het Kompas
6	05QU	School Met De Bijbel De Regenboog
7	05SB	Basisschool De Bron
8	05TI	School Met De Bijbel
9	07AE	Groen van Prinsterer Basisschool
10	07CB	Protestants Christelijke Basisschool Oranje Nassau
11	07NM	Albert Schweitzerschool
12	07NZ	Christelijke Nationale School voor Basisonderwijs Zomerland
13	07YM	Protestants Christelijke Basisschool Eben Haezer

Missie, visie en kernwaarden

MISSIE

We zijn een protestants-christelijke scholengroep voor primair onderwijs op het eiland Goeree Overflakkee. Onze stichting bestaat uit dertien basisscholen die naast lesgeven intensief samenwerken met hun achterban, gemeente en diverse pedagogische partners.

Onze scholen staan in verschillende dorpskernen. Het hart van onze stichting bestaat uit:

- de Bijbel als bron
- de eigenheid van elke school
- de optimale samenwerking tussen de scholen
- een welkom voor alle kinderen!

Protestants-Christelijke normen en waarden lopen als een gouden draad door ons onderwijs (waaronder het Bijbels onderwijs). Onze ouders/verzorgers willen goed onderwijs voor hun kinderen

met een breed en uitdagend aanbod. Iedere leerling gaat met plezier naar onze scholen en geniet van zijn/haar successen. Zij bezitten uiteindelijk voldoende basiskennis en vaardigheden om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan. Onze scholen zijn goed bereikbaar voor iedereen en vervullen een belangrijke rol in de gemeenschap. Wij investeren veel in de ontwikkeling van de interesses en talenten van alle leerlingen. Daarbij geven onze scholen ruimte aan de verschillende leerstijlen. De stichting, als lerende organisatie, hecht veel waarde aan samenwerking met alle betrokkenen.

Wij bieden leerlingen op onze scholen een veilig en geborgen leer- en leefklimaat. Vanuit deze basis werken wij doelgericht aan de ontwikkeling van elk afzonderlijk kind. Wij willen in iedere kern, waar nu een Protestants-Christelijke school is, deze inzet behouden. Kindwijs positioneert zich als een maatschappelijk betrokken, open en op de samenleving gerichte organisatie. We werken aan partnerschap met de ouders/verzorgers, welzijnsinstellingen, diverse pedagogische partners en de gemeente. Afspraken met de diverse groeperingen zien wij dan ook als prestatieafspraken waarop partijen kunnen rekenen.

Professionalisering is een belangrijk onderwerp voor Kindwijs. Er wordt aandacht geschonken aan de professionalisering van de organisatie door middel van de code goed bestuur en de versterking van het bedrijfsvoerend vermogen. Tevens wordt er vanuit de Kindwijsacademie gewerkt aan de deskundigheidsbevordering van onze medewerkers.

Wij willen onze leerlingen aan de hand van het Bijbels onderwijs wijzen op de noodzaak om met het gehele hart, verstand en ziel en alle kracht God lief te hebben boven alles en je naaste als jezelf. Daarnaast leren wij onze leerlingen verantwoord met de schepping om te gaan. Vanuit Gods Woord is het de opdracht om de gaven en talenten die de leerlingen gekregen hebben ten volle te ontplooien. We richten ons dan ook zoveel mogelijk op de individuele mogelijkheden. Wij willen de kinderen helpen bij het vinden van een goede relatie tot God, zichzelf en hun omgeving. Iedereen die aan Kindwijs verbonden is, handelt in overeenstemming met de missie en de visie van de stichting en voelt zich medeverantwoordelijk voor de organisatie, de scholen, de leerlingen en elkaar.

VISIE

Het is onze visie dat wij vanuit de Bijbelse beginselen onze taak willen uitvoeren naar de ons toevertrouwde kinderen.

De talentontwikkeling van onze leerlingen is ons primaire doel. Daarbij houden onze medewerkers rekening met de verschillende leerstijlen en leerbehoeften van alle leerlingen. Leerkrachten van Kindwijs geven gedifferentieerd les, stimuleren samenwerking en kennen de leerlijnen. Zij zijn altijd op zoek naar de beste aanpak. Onze leerlingen zijn gemotiveerd en betrokken en nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces. Daarbij werken zij met eigentijdse, moderne methoden en methodieken. ICT is daarbij ondersteunend. Onze scholen zien er aantrekkelijk uit. Iedereen voelt zich daar veilig.

Zo werken onze leerlingen met plezier en behalen optimale resultaten. Ouders zijn tevreden over ons onderwijs en bevelen onze scholen aan. Onze medewerkers blijven permanent leren, zijn nieuwsgierig en werken op professionele wijze samen met leerlingen, ouders en elkaar.

Door de bezuinigingen, de daling van het aantal leerlingen en het instabiele politieke landschap veranderen sociale en onderwijskundige zekerheden. Passend Onderwijs heeft het niveau van de basisondersteuning op onze scholen verder verhoogd. Onze samenleving raakt steeds meer geïndividualiseerd en gedigitaliseerd. De informatiestromen, die dagelijks op ons en onze leerlingen afkomen, nemen toe. Daarnaast is de behoefte om samen te werken en samen te leren groot, zowel in de klas als daarbuiten. Op basis hiervan veranderen de leerstijlen en leerbehoeftes van onze leerlingen. Dit heeft invloed op de inhoud en het aanbod van ons onderwijs en de noodzaak van verdere professionalisering van ons personeel.

Wat zien we over vier jaar?

Een professionele houding is een basisgegeven. Veranderingsbekwaamheid en samenwerking zijn hier wezenlijke onderdelen van. Hierbij heeft Kindwijs een faciliterende en stimulerende rol. Het onderwijs is eigentijds en sluit aan bij de veranderende leerbehoeftes van onze leerlingen in relatie met de samenleving.

KERNWAARDEN

Bij de verdere vertaling en concretisering van onze visie gaan wij uit van vier kernwaarden, namelijk **geloven, vreugde, veiligheid en vertrouwen**

- Geloven betekent dat de scholen van Kindwijs nadrukkelijk aandacht besteden aan de geloofsgronden en dat uitstraalt in alles wat op school gedaan wordt. *Kernwoorden: Bijbel, bidden, liefde, vergeving, voorleven.*
- Vreugde betekent voor ons genieten van ons werk, samen (coöperatief) leren, je willen ontwikkelen en aandacht hebben voor het aspect vieren. *Kernwoorden hierbij: Passie, nieuwsgierig, optimistisch, gevoelig, open, ontwapenend.*
- Onder veiligheid verstaan we aan een prettig, warm en geborgen leer- en leefklimaat voor iedereen binnen Kindwijs. *Kernwoorden hierbij: Relatie, communicatie, laagdrempelig, benaderbaar, durf.*
- Onze omgang kenmerkt zich door vertrouwen. We hebben respect voor de ander en stimuleren elkaar om grenzen te verleggen, waardoor groei mogelijkheden ontstaan. *Kernwoorden hierbij: Inspiratie, moed, zelfverzekerd, proberen, doorzetten.*

Beleid en kernactiviteiten

De kernactiviteit van Kindwijs is het geven van goed onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 12, waarbij de resultaten minimaal op het niveau liggen dat landelijk gezien van de betreffende scholen verwacht mag worden, zoals door de inspectie aangegeven. Binnen Kindwijs wordt een niveau hoger als wenselijk gezien.

Geografisch werkgebied

Kindwijs is actief op Goeree-Overflakkee in de provincie Zuid Holland in de dorpskernen Goedereede, Stellendam, Melissant, Herkingen, Dirksland, Sommelsdijk, Middelharnis, Oude- en Nieuwe-Tonge, Stad aan 't Haringvliet en Den Bommel.

Kindwijs streeft naar behoud van protestants christelijk primair onderwijs in alle kernen op het eiland Goeree-Overflakkee.

In 2017 behoren tot de organisatie onderstaande basisscholen:

Eben-Haëzer (EH)
Blauwe Distelstraat 31
3252 LA Goedereede

Groen van Prinsterer (GvP)
Emmalaan 26
3241 GH Middelharnis

Het Kompas (KPS)
Schoolstraat 19
3250 AA Stellendam

Oranje Nassauschool (ONS)
Korteweegje 7
3244 AK Nieuwe-Tonge

Prins Johan Friso (PJF)
Deltastraat 13
3249 AC Herkingen

Prins Maurits (PM)
Begonia 1
3247 DV Dirksland

School met de Bijbel (SmdB)
Sperwer 167
3245 VP Sommelsdijk

SmdB de Regenboog (RgB)
Beatrixlaan 6
3248 AB Melissant

Bosseschool (BS)
Juliana van Stolberglaan 19a
3241 GL Middelharnis,

Zomerland (ZL)
Prinses Marijkestraat 30
3251 XP Stellendam

De Bron (DB)
Melkweg 75
3255 TE Oude-Tonge

Albert Schweitzer (AS)
Aleijd van Puttenstraat 1
3243 BA Stad aan 't
Haringvliet

't Kompas (KPB)
Nassastraat 24
3258 AR Den Bommel

Onderwijsbeleid

Passend onderwijs en zorgprofielen zijn de komende jaren speerpunten van beleid. Passend onderwijs voor alle leerlingen met inzicht in de zorgprofielen van de scholen wordt de komende jaren gerealiseerd.

De nadruk in het onderwijs ligt op opbrengst- en handelingsgericht werken. Scholen moeten daarin investeren. Het is daarvoor nodig te investeren in de kennis van Parnassys om daarmee op basis van trend- en risicoanalyses te kunnen sturen. Daarbij mag de meerwaarde van alle andere zaken niet worden vergeten.

Kindwijs streeft naar het realiseren van doorgaande leer- en ontwikkelingslijnen. Duurzame samenwerking met instellingen voor kinderopvang is daarbij noodzakelijk. Vooral door middel van de LEA (= Lokale Educatieve Agenda) wordt onderzocht op welke wijze dit kan worden gerealiseerd.

Kwaliteitsbeleid en de kwaliteit van de zorg staan centraal bij goed onderwijs. Scholen dienen daarvoor net als het bestuur data beschikbaar te hebben op basis waarvan planmatig kan worden gestuurd. Het meten van resultaten staat daarbij centraal. Daarbij denken we aan het zorgprofiel, trendanalyses, risicoanalyses, ontwikkelperspectief en handelingsplannen.

Personeelsbeleid

Kindwijs werkt met een uitgewerkte visie op integraal personeelsbeleid. Er is hiervoor een uitgebreide set aan documenten ontwikkeld, die voor alle personeelsleden ter inzage op ons Intranet geplaatst zijn.

Organisatie

Voor de versterking van het protestants christelijk onderwijs op ons eiland is bundeling van krachten van groot belang. Kindwijs blijft er naar streven dat alle protestants christelijke basisscholen op het eiland Goeree Overflakkee zich bij haar aansluiten. Op het terrein van organisatie zijn er de volgende speerpunten:

- Het versterken van de samenwerking tussen de verschillende scholen op managementniveau.
- Het versterken van de kwaliteit van het onderwijs en het verbeteren van de onderwijsopbrengsten
- Samenwerking met twee protestants-christelijke basisscholen en een protestants-christelijke Speciale Basisschool op Goeree Overflakkee, met als uitgangspunt het beleid waarbij men gericht is op een fusie, voortzetten.
- Het intensief meewerken aan het bevorderen van het traject Passend Onderwijs.

Leerlingaantallen:

School	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
04MD - Bosseschool	388	389	408	409	414	403	399	394	390	378
04OR - Prins Mauritschool	340	330	340	338	335	331	329	328	332	348
04PW - Prins Johan Frisoschool	73	73	73	73	72	69	66	62	60	56
04RX - Het Kompas	106	105	103	95	87	86	85	83	81	76
05MQ - 't Kompas	43	45	49	49	48	49	50	50	48	44
05QU - de Regenboog	83	78	72	67	67	64	63	62	60	54
05SB - Basisschool De Bron	79	82	80	76	70	69	68	67	67	68
05TI – School met de Bijbel	255	245	247	238	234	225	218	212	209	209
07AE - Groen van Prinsterer Basisschool	165	172	168	165	162	162	163	163	159	152
07CB - PCB Oranje Nassau	93	91	97	96	94	94	83	94	90	86
07NM - Albert Schweitzerschool	61	59	65	58	59	54	50	48	48	45
07NZ - CNS Zomerland	79	76	78	79	83	82	82	81	74	73
07YM - PCB Eben Haezer	118	100	94	84	86	86	85	83	82	78
TOTAAL	1883	1845	1874	1827	1811	1774	1741	1727	1700	1667

De opheffingsnorm van de Gemeente Goeree-Overflakkee is momenteel 52 leerlingen per school, tenzij er van overheidswege een aanpassing gepleegd wordt. Dit wordt overigens niet verwacht omdat de spreiding van de scholen gezien de onderlinge afstanden op het eiland hierin leidend lijken te zijn. Aangezien Kindwijs op basis van 13 scholen een totaal leerlingenaantal moet hebben van 715 zitten wij daar momenteel ruim boven. Op grond van de gemiddelde schoolgrootte heeft het Ministerie dan ook besloten dat Het Kompas te Den Bommel met een leerling aantal van 43 per 1 oktober 2017 in stand mag worden gehouden.

De lange termijnprognose geeft een significante daling van het leerlingaantal te zien. Op de korte termijn worden de financiële gevolgen daarvan opgevangen met het verlagen van de formatie directie en ondersteunend personeel. Op de langere termijn zullen diverse scholen het aantal groepen moeten verlagen.

Juridische structuur

De rechtspersoon is een Stichting met de naam: Stichting voor Protestants-christelijk primair onderwijs op Goeree-Overflakkee, verkorte werknaam Kindwijs.

Kindwijs is opgericht in 2013 en gevestigd te Middelharnis.

Kindwijs is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 56891296.

Aan Kindwijs zijn geen nadere partijen verbonden.

Organisatiestructuur

De Stichting Kindwijs bestaat uit een college van bestuur, de raad van toezicht (7 leden), de schoolleider, schoolteams en het bestuurskantoor. Daarnaast zijn er nog diverse taakgroepen die zich bezighouden met onderdelen van de bedrijfsvoering of specifieke projecten die samenhangen met de strategische doelen van de stichting.

Aan alle scholen van Kindwijs is een adviesraad verbonden welke als taak heeft het bevorderen van het protestants-christelijk onderwijs op de school waarmee zij verbonden is. Daarnaast hebben de adviesraden het recht om een lid van de raad van toezicht voor benoeming voor te dragen.

De Stichting Kindwijs wordt geleid door een éénhoofdig college van bestuur, de heer J.S. Nagtegaal. De heer Nagtegaal is naast voorzitter van het college van bestuur van Kindwijs tevens voorzitter van de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters van de protestantse kerk Burgh-Haamstede en voorzitter van de federatie van kerken in de Westhoek (Schouwen-Duiveland). Tot 31 december 2016 was de heer Nagtegaal algemeen directeur van Kindwijs.

De samenstelling van de raad van toezicht is:

naam	functie
J.J. de Geus	Voorzitter
J.L. den Dikken	Vice-voorzitter
B.C. van der Spaan	Lid
P.C. Klink	Lid
A. van Biert	Lid
P.J. van den Hil	Lid
W.G.A. Driesse	Lid

De functies en nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht staan vermeld in het verslag van de raad van toezicht.

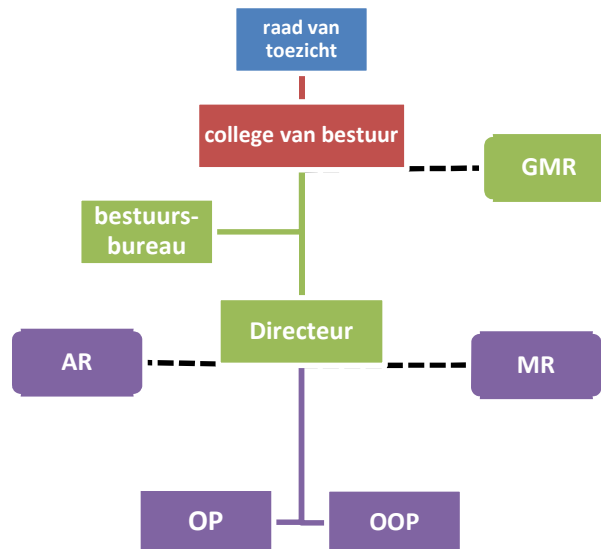
Het college van bestuur voert de bestuurlijke taken en bevoegdheden uit en de raad van toezicht, als werkgever van het college van bestuur, houdt toezicht op de uitvoering van haar bestuurlijke taken,

De schooldirectie is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op school en uitvoering van het beleid.

Het bestuursbureau omvat vanaf februari 2016 de functies financieel manager, medewerker personeelszaken en administratief medewerker(s).

De stichting legt verantwoording af aan de overheid over de rechtmatige en doelmatige besteding van middelen. Deze verantwoording vindt hoofdzakelijk plaats in het jaarverslag (verticale verantwoording). Daarnaast legt de stichting ook verantwoording af over haar functioneren en dat van de scholen aan de adviesraden, ouders, personeel en leerlingen (horizontale verantwoording).

Organigram 2017

Governance ontwikkelingen (interne beheersing en toezicht)

In 2017 was personele administratie ondergebracht bij Groenendijk Onderwijs Administratie te Sliedrecht. Vanaf 1 januari 2016 is de financiële administratie in eigen beheer genomen.

Aan de raad van toezicht wordt door de bestuurder gerapporteerd over de financiën, personeel, onderwijsopbrengsten en risico's. De raad van toezicht heeft daarvoor in 2017 een bestuurlijk toezichtkader vastgesteld.

De schooldirecties hebben via een webportaal dagelijks inzicht in de stand van hun budgetten. Daarnaast worden per kwartaal prognoses van het jaarresultaat aan hen verstrekt. In het Management Team worden de onderwijsresultaten besproken.

Per 1 januari 2016 is Kindwijs eigenrisicodragers geworden voor de vervanging van zieke werknemers. In 2016 is hiervoor een bewakingsinstrument worden ontwikkeld om de kosten en risico's te monitoren.

Naleving van de geldende branchecode.

Kindwijs heeft functiescheiding aangebracht tussen bestuur en interntoezicht door het benoemen van een college van bestuur en een raad van toezicht.

De raad van toezicht en het college van bestuur vergadert tenminste twee keer per jaar gezamenlijk met de adviesraden van de scholen.

Het eerste jaar van het functioneren van de raad van toezicht en het college van bestuur heeft in het teken gestaan van het benoemen en ervaren van elkaars verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Het opstellen van de professionaliseringsagenda van de raad en het college is daardoor niet gerealiseerd evenals het evalueren van het functioneren van de raad van toezicht.

2.2. Identiteit

De stichting heeft als grondslag de Bijbel als Gods Onfeilbaar Woord en zij onderschrijft de Drie Formulieren van Enigheid zoals die door de Synode van Dordrecht in 1619 zijn vastgesteld. De invulling van de grondslag vindt in de onderwijspraktijk plaats door de medewerkers op een school. Op deze invulling wordt binnen de Kindwijs-organisatie toegezien door een adviesraad die voor elke school (of combinatie van scholen) bestaat. Een adviesraad heeft als belangrijkste doelstelling het bevorderen van Bijbels gefundeerd protestants-christelijk onderwijs op de scholen waarvoor de adviesraad functioneert.

2.3. Onderwijs

Onderwijskundige en –programmatische zaken

Passend onderwijs en zorgprofielen zijn de komende jaren speerpunten van beleid. Passend onderwijs voor alle leerlingen met inzicht in de zorgprofielen van de scholen wordt de komende jaren gerealiseerd.

De nadruk in het onderwijs ligt op opbrengst- en handelingsgericht werken. Scholen moeten daarin investeren. Het is daarvoor nodig te investeren in de kennis van Parnassys om daarmee op basis van trend- en risicoanalyses te kunnen sturen. Daarbij mag de meerwaarde van alle andere zaken niet worden vergeten.

Kindwijs streeft naar het realiseren van doorgaande leer- en ontwikkelingslijnen. Duurzame samenwerking met instellingen voor kinderopvang is daarbij noodzakelijk. Vooral door middel van de LEA (= Lokale Educatieve Agenda) wordt onderzocht op welke wijze dit kan worden gerealiseerd.

Kwaliteitsbeleid en de kwaliteit van de zorg staan centraal bij goed onderwijs. Scholen dienen daarvoor net als het bestuur data beschikbaar te hebben op basis waarvan planmatig kan worden gestuurd. Het meten van resultaten staat daarbij centraal. Daarbij denken we aan het zorgprofiel, trendanalyses, risicoanalyses, ontwikkel-perspectief en handelingsplannen.

Met ingang van het schooljaar 2016/2017 is de Christelijke basisschool 't Kompas te Den Bommel onderwijs gaan geven conform het Jenaplan concept en heeft haar naam gewijzigd naar Christelijke Jenaplanschool 't Kompas.

Op het terrein van onderwijsbeleid zijn er de volgende speerpunten:

- Passend onderwijs verder ontwikkelen en implementeren, waarbij de Taskforce Passend Onderwijs het initiatief neemt
- Het opstellen van het zorgprofiel van de school, aangestuurd door het SWV Passend Onderwijs
- Uitwerken duurzame samenwerking met instelling voor kinderopvang, aangestuurd door LEA
- Kwaliteitsbeleid en kwaliteit van de zorg op basis van trendanalyses, risicoanalyses, ontwikkelperspectief en handelingsplannen. Waarbij Parnassys ons de nodige handvaten biedt.
- De mogelijkheden van Integraal (dat is een uitbreiding van Parnassys en de vervanger van WMK po) leren gebruiken
- Directeuren het Opbrengst Gericht Werken eigen leren maken, waarna zij het verder door kunnen geven aan hun leerkrachten.

Onderwijsprestaties

Eindtoetsen

	04MD	04OR	04PW	04RX	05MQ	05QU	05SB	05TI	07AE	07CB	07NM	07NZ	07YM
	BS	PM	PJF	KPS	KPB	RgB	BRN	SmdB	GvP	ONS	AS	ZL	EH
2016													
Type eindtoets	IEP	CET	CET	CET	IEP	CET	CET	CET	CET	CET	IEP	IEP	IEP
Vaardigheidsscore	76	531,95	536,1	533	76	540,6	536,6	535,4	534,6	531,08	78,5	79	80
Percentage leerlinggewicht	2%	5%	42%	3%	10%	19%	0%	3%	1%	8%	10%	5%	0%
2017													
Type eindtoets	IEP	CET	CET	IEP	IEP	CET	CET	CET	CET	CET	IEP	IEP	IEP
Vaardigheidsscore	84,7	530,08	538,3	90,9	80,25	539,5	532,3	534,1	539,8	528,08	69,3	80,5	83
Percentage leerlinggewicht	2%	3%	34%	3%	9%	23%	9%	2%	0%	5%	8%	5%	0%

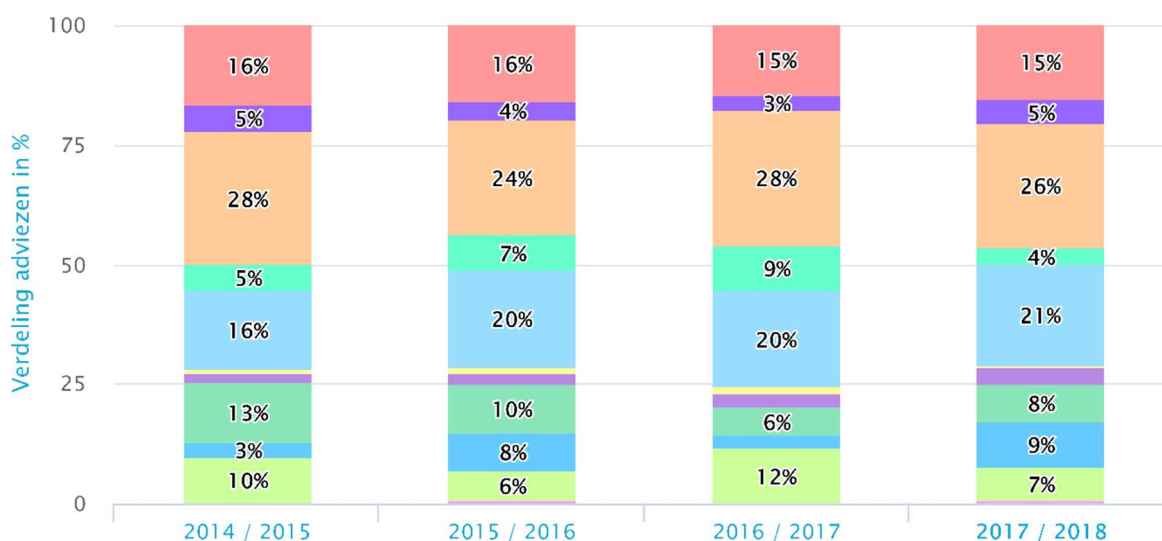
● = op of boven bovengrens ● = op of boven landelijk gemiddelde ● = op of boven de ondergrens ● = onder de ondergrens

De toename van het aantal scholen dat onder de ondergrens scoorde bij de eindtoetsen in schooljaar 2015-2016 was de aanleiding tot het aanscherpen van het kwaliteitsbeleid van Kindwijs.

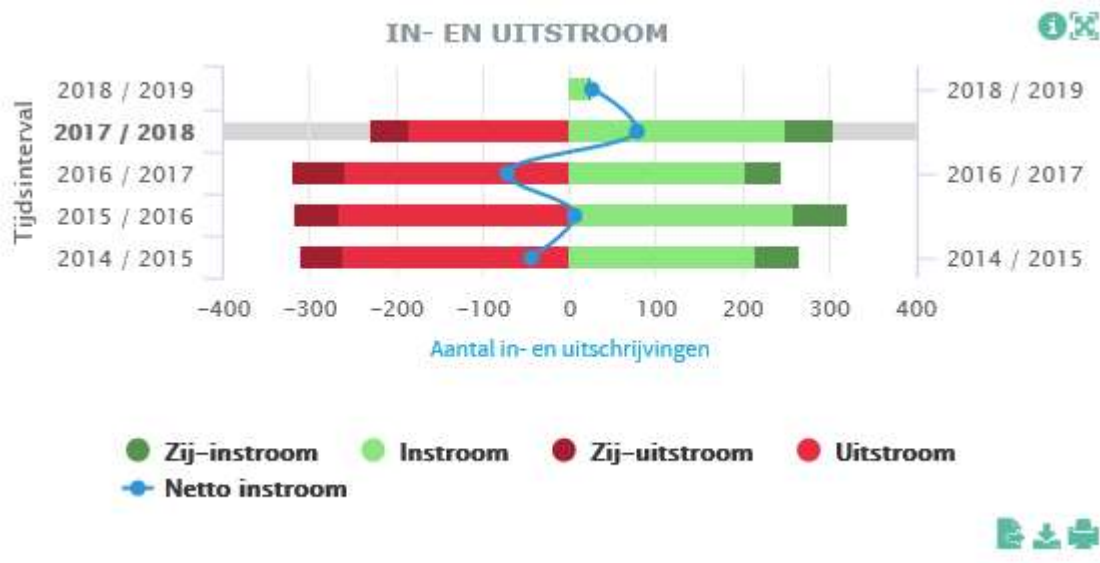
Bovenschools is een kwaliteitsmedewerker aangesteld en een handboek kwaliteit samengesteld. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd voor alle groep 8 leerkrachten om elkaar te stimuleren en ervaringen uit te wisselen hoe de opbrengsten op hoger niveau te brengen en te houden.

Schooladvies uitstroom

Schooladvies per schooljaar

In- en uitstroom

Vanuit deze weergave is te zien dat scholen een stabiel niveau laten zien van ontwikkelings- en uitstroomgegevens met een lichte tendens tot een verhoging (toename uitstroom richting havo en vwo) van het onderwijskundige niveau. Echter deze ontwikkelingen moeten altijd over een langere periode gemonitord worden, voordat hieraan conclusies kunnen worden verbonden.

Nadat in schooljaar 2015/2016 het aantal leerlingen niet daalde heeft de verwachte daling zich wel voorgedaan in schooljaar 2016/2017 en schooljaar 2017/2018. Voor schooljaar 2018/2019 wordt een kleine stijging van het aantal leerlingen verwacht.

Ontwikkelingen als gevolg van interne- en externe kwaliteitszorg

In 2017 is het Kwaliteitshandboek 2017-2021 van Kindwijs vastgesteld en goedgekeurd door de raad van toezicht. In het Kwaliteitshandboek is uitgewerkt op welke wijze scholengroep Kindwijs werkt aan de kwaliteit van haar onderwijs in de periode 2017-2021. Vanuit het strategisch beleidsplan worden de operationele jaarplannen op bestuursniveau vastgesteld. Alle scholen baseren daarop hun operationele schooljaarplan waarin de schoolontwikkeling is opgenomen.

In het in 2017 vastgestelde managementstatuut zijn de taken en bevoegdheden van en de relatie tussen raad van toezicht, raad van bestuur en het managementteam, bestaande uit bestuurder en schooldirecteuren vastgelegd. Op basis van het managementstatuut is een nieuw bestuurlijk toezichtskader opgesteld en ingevoerd.

Op de diverse scholen van Kindwijs komen elk jaar studenten stagelopen vanuit verschillende opleidingen. Om alles in goede banen te leiden is er een stagewijzer opgesteld waarin alle informatie met betrekking tot het opleiden van leerkrachten en onderwijsassistenten terug te vinden is. Bovenschools is per augustus 2017 een stagecoördinator benoemd.

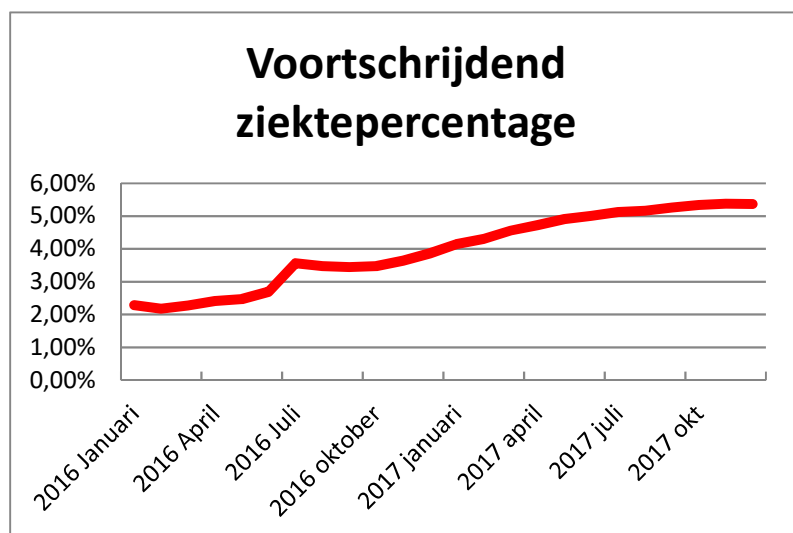
2.4. Personeel

Kindwijs werkt met een uitgewerkte visie op integraal personeelsbeleid.

Met ingang van 1 januari 2016 is Kindwijs eigen risicodragend ziektevervangingsfonds. Een deel van het risico is herverzekerd met de 42 dagen financiële variant van het Vervangingsfonds.

In 2016 is door Perspectief onder de oudere medewerkers een onderzoek naar duurzame inzetbaarheid uitgevoerd. In 2017 is dit onderzoek eveneens uitgevoerd onder de jongere groep medewerkers.

De ontwikkeling van het ziekteverzuim over de afgelopen jaren is als volgt weer te geven:

Het ziekteverzuim is de laatste twee jaar toegenomen. Van invloed zijn geweest de uitbreiding per 1 januari 2016 met vijf scholen en enkele langdurige ziektegevallen.

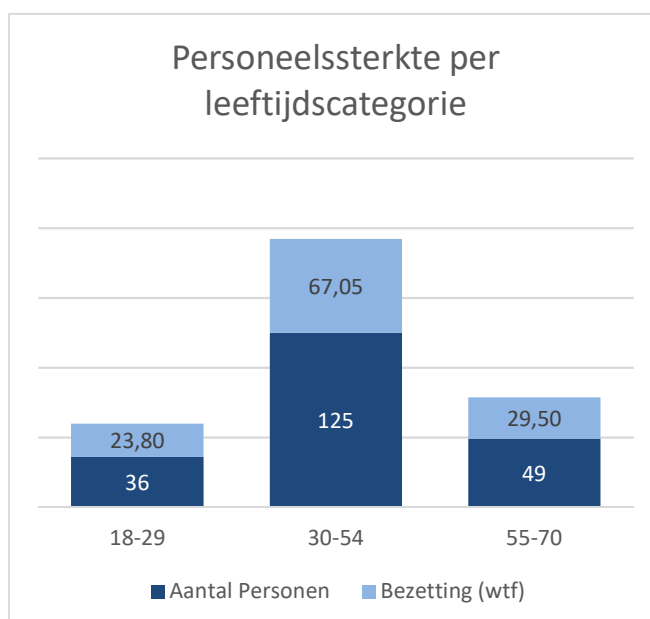
Het voortschrijdende 12-maands gemiddelde verzuim bedraagt over 2017 5,4%. Het landelijk gemiddelde over 2016 bedroeg 6,3% voor onderwijzend personeel en 6,6% voor overig personeel.

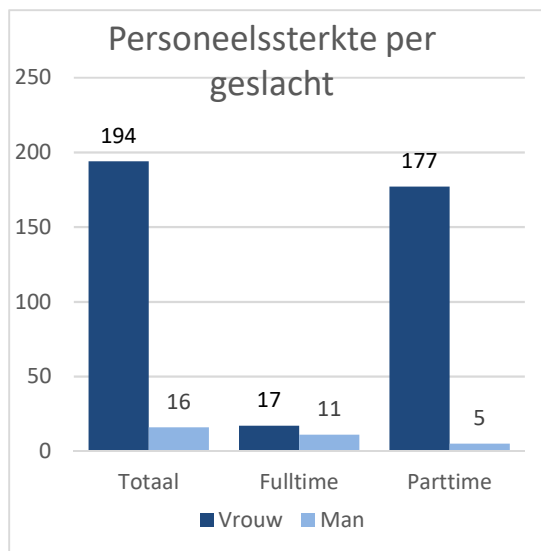
Het personeel in cijfers

In deze paragraaf wordt het personeelsbestand cijfermatig gepresenteerd. Het gaat over de bezetting/personeelssterkte in categorieën, functiegroep en geslacht, in- en uitstroom en de stand van zaken functiemix. De volgende zaken vallen op:

Op 31 december 2017 zijn er 210 personeelsleden in dienst bij Kindwijs, dit is iets meer dan vorig jaar. De groep 55+ maakt 23% uit van het totaal, dat is vergelijkbaar met voorgaand jaar.

Er zijn relatief weinig kleine (<0,4) deeltijdbanen. De grootste groep heeft een aanstelling tussen 0,5 en 0,8. Slechts 28 personeelsleden hebben een fulltime aanstelling.

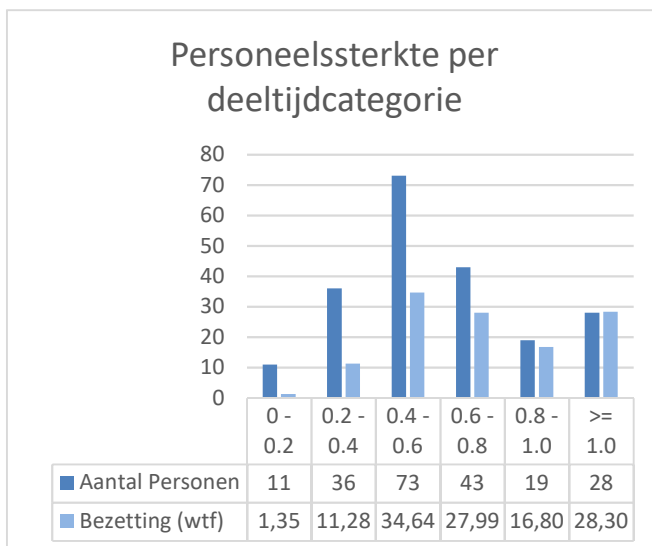
De meeste personeelsleden vallen in de categorie onderwijzen personeel. Er zijn 11 schoolleiders waarvan er drie leidinggeven aan twee scholen.

De verhouding man/vrouw is veranderd in 8% man tegen vorig jaar 9%.

Ten opzichte van het jaar 2016 is de verhouding LA en LB leraren licht gestegen. Het totaal percentage blijft ver onder de gewenste omvang. Het landelijk gemiddelde lag in 2016 op 26% en is in 2017 licht gestegen/gedaald naar 26,7% in 2017. De doelstelling van 40% LB is daarmee nog steeds niet gehaald. In 2020 wil Kindwijs de doelstelling uit de CAO gerealiseerd hebben. Dit doen we door actief in te zetten op scholing en wanneer mogelijk ook op (her)registratie. In schooljaar 2016-2017 en 2017-2018 volgden diverse kind-wijscollega's de master EN. De verwachting is dat zij medio 2018 hun master EN zullen afronden met voldoende resultaat. Met het behalen van hun master en het voldoen aan de vereisten komen zij in aanmerking voor een LB-functie.

Kindwijs stelt jaarlijks een bestuursformatieplan op waarin de gevolgen van teruglopende leerlingaantallen ten aanzien van de personeelsformatie doorgerekend worden.

Op het terrein van personeelsbeleid (afhankelijk van de uitgangspositie van de betreffende school) zijn er de volgende speerpunten:

Stand van zaken functiemix

Schaal	Bezetting	Percentage	Aantal
LA	72,45	78,1%	135
LB	20,34	21,9%	28
LC	0,00	0,0%	0
Totaal	92,78	100,0%	163

Personeelssterkte per functiegroep

	Onderwijzend personeel	OOP overig	OOP administratief	Directie en management
Fulltime	19	1	0	8
Parttime	148	26	7	4
Totaal	167	27	7	12

Overzicht in- & uitstroom 2017

	Aantal
Uitstroom	
Op eigen verzoek	10
Einde vervanging (Keuze) pensioen	6
Gewichtige omstandigheden	4
	2
	22
Instroom	
	25

Kindwijs, protestants-christelijke scholengroep – Goeree-Overflakkee

- Functiemix verder uitvoering aan geven en voldoen aan de wettelijke verplichtingen.
- De organisatie van de functioneringsgesprekken en de beoordelingsgesprekken moet op ordentelijke wijze worden uitgevoerd,
- Tijdig inspelen op krimp houdt in goed analyseren waar kansen liggen voor Kindwijs.
- Externe mobiliteit bevorderen

2.5. Huisvesting en ICT

Huisvesting

Het opstellen en actualiseren van de meerjaren onderhoudsplannen is uitbesteed aan Ingenieursbureau Lakerveld. In 2016 heeft de tweejaarlijkse herziening van de meerjaren onderhoudsplanning plaatsgevonden. In 2017 is deze geactualiseerd.

Kindwijs heeft onderhoudscontracten voor al haar scholen gesloten. Het gaat om onderhoud daken, CV's, ontruimingsinstallaties, schoolpleintoestellen, schilderwerk, elektrische installaties en brandblusmiddelen.

De meer jaren onderhoudsbegroting is onderverdeeld in regulier onderhoud en groot onderhoud. Voor 2017 was voor regulier onderhoud € 197.021,- opgenomen en voor groot onderhoud een bedrag van € 207.450. Uitgegeven is aan regulier onderhoud € 193.443,- en aan groot onderhoud € 52.977,-.

De in de onderhoudsbegroting opgenomen vervanging van de kozijnen van De Regenboog te Mellissant ad € 154.800,- is uitgesteld naar 2018.

In 2016 is op de platte daken van de Kindwijs-scholen welke in 2015 reeds behoorden tot de stichting, conform de regelgeving voorzien in valbeveiliging. Van de scholen die per 1 januari 2016 toegetreden zijn tot Kindwijs zijn in 2017 twee scholen voorzien van valbeveiliging op de platte daken. De overige scholen zullen in 2018 en 2019 voorzien worden van valbeveiliging.

Een aantal schoolgebouwen of delen van schoolgebouwen is inmiddels ouder dan 40 jaar. De leeftijd van deze gebouwen en gebouwdelen maakt de afweging voor het uitvoeren van groot onderhoud lastig. De vraag doet zich immers voor of deze gebouwen nog wel 10 tot 20 jaar in gebruik kunnen zijn.

Om de huisvestingssituatie en de toekomstige vraag naar (ver)nieuwbouw van scholen in de gemeente is de Gemeente Goeree Overflakkee inmiddels gestart met het inventariseren en kwalificeren van de schoolgebouwen in de gemeente. In 2017 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan waarin bepaald zal worden welke school wanneer voor (ver)nieuwbouw in aanmerking kan komen.

ICT

Alle scholen die onderdeel uitmaken van Kindwijs gebruiken in meer of mindere mate informatietechnologie bij het geven van onderwijs. Onderlinge afstemming in gebruik en uitwisseling van ervaringen en deskundigheid vindt steeds meer plaats.

In 2016 is Kindwijs gestart met het opstellen en implementeren van een ICT-beleid voor de hele stichting waarbinnen afstemming en uitwisseling gefaciliteerd wordt. In samenwerking met Kennisnet zijn daarvoor in 2016 twee bijeenkomsten gehouden met alle ICT-coördinatoren binnen Kindwijs om tot een gezamenlijke visie te komen. Begin 2017 is de werkgroep ICT, waarin alle ICT-coördinatoren deelnemen, ingesteld door bestuur en management team.

Op enkele scholen is in 2017 gestart met het gebruik van tablets bij het onderwijs. Het bestuurskantoor is in 2017 overgestapt op Office 365 als start voor de uitrol over alle scholen. In 2017 zijn 23 digiborden aangeschaft als vervanging en uitbreiding.

2.6. Communicatie en relaties

Binnen het Passend Onderwijs is in 2016 een nieuwe Koepelorganisatie Passend Onderwijs gevormd door het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs en het Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs. Het doel van deze duurzame samenwerking is om passend onderwijs tussen PO en VO voor alle kinderen op het eiland te realiseren en zo een doorgaande ontwikkeling bij kinderen bewerkstelligen. Kindwijs is als lid van het samenwerkingsverband passend primair onderwijs tevens lid van deze koepelorganisatie.

Kindwijs participeerde in de oude federatie van Protestants-christelijke scholen op Goeree Overflakkee. In december 2016 is deze federatie definitief opgeheven.

De raad van toezicht en het college van bestuur proberen tenminste één keer per jaar een informatief overleg met de politieke partijen in de gemeente Goeree-Overflakkee te hebben.

Intern heeft de website en het gebruik van intranet door het bestuur en personeel een forse ontwikkeling en toepassing meegemaakt. In 2017 zijn hier verdere stappen in ondernomen door de inrichting van een Office 365 en Sharepoint omgeving.

In 2016 is Kindwijs gestart met een tweewekelijks nieuwsbrief voor de schooldirecteuren. Het voornemen om in 2017 een halfjaarlijkse nieuwsbrief voor het personeel uit te geven is niet gehaald.

Zaken met behoorlijke politieke of maatschappelijke impact

De regels die bepalen hoeveel bekostiging schoolbesturen krijgen, stammen uit de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw. Om schoolbesturen de mogelijkheden en de ruimte te geven om hun organisatie aan te sturen en om integrale keuzes te maken, zullen deze moeten worden aangepast.

In het bestuursakkoord heeft de PO-raad met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) afgesproken dat ze gaan werken aan een vereenvoudigd bekostigingsmodel. Samen met het ministerie onderzoekt ze hoe de bekostiging dusdanig kan worden gemoderniseerd dat deze makkelijker, transparanter, stabiel en zo min mogelijk sturend is. Een dergelijke modernisering, waarbij het lumpsumbudget anders wordt verdeeld, zal leiden tot herverdeeffecten.

Een nieuw bekostigingsmodel zou vanaf 2020 in werking kunnen treden. Dit zal pas plaatsvinden als de nieuwe wijze van bekostiging breed besproken is met schoolbesturen.

Kindwijs volgt deze ontwikkelingen intensief. Wanneer immers deze nieuwe bekostiging tot lagere inkomsten leidt komt een van de pijlers onder haar bestaan: Het streven om in elk dorp op ons eiland christelijk primair onderwijs te waarborgen in gevaar.

Afhandeling van klachten

Kindwijs en de onder haar bestuur vallende scholen zijn aangesloten bij de landelijke klachtencommissie van de Besturenraad. Om problemen, vragen of klachten op te lossen, wordt de route leerkracht, directie, algemeen directeur, bestuur gevolgd. In 2017 zijn er geen klachten ingediend door ouders/verzorgers van een leerling, die niet door het personeel en schooldirectie konden worden afgehandeld.

Kindwijs heeft voor het vervullen van de functie Externe Vertrouwenspersoon een overeenkomst gesloten met CJG Rijnmond. In 2017 is er één melding geweest, deze heeft niet geleid tot een klacht (bron: Jaarverslag 2017 Extern Vertrouwenspersoon Kindwijs, centrum voor jeugd en gezin).

2.7. Financieel

Financiële kengetallen

Kengetallen financiële positie	2016	2017	2018	2019	2020
	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Huisvestingsratio</i>	8,69%	7,64%	9,41%	9,60%	9,46%
<i>Liquiditeit (current ratio)</i>	4,07	4,27	3,96	3,92	3,64
<i>Liquiditeit (quick ratio)</i>	4,07	4,27	3,96	3,92	3,64
<i>Personeelslasten / Rijksbijdragen</i>	82,04%	81,25%	77,94%	77,55%	77,56%
<i>Personeelslasten / Totaal baten plus financiële baten</i>	77,49%	78,36%	77,26%	76,95%	77,01%
<i>Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten</i>	78,82%	79,39%	77,30%	77,34%	77,41%
<i>Rentabiliteit</i>	1,69%	1,30%	0,05%	0,51%	0,52%
<i>Solvabiliteit I</i>	0,65	0,62	0,65	0,67	0,72
<i>Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)</i>	0,84	0,84	0,85	0,84	0,84
<i>Weerstandsvermogen</i>	36,40%	36,39%	36,86%	37,26%	38,03%

Kengetallen overig	2016	2017	2018	2019	2020
	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Kapitalisatiefactor</i>	0,53	0,56	0,56	0,55	0,52
<i>Weerstandsvermogen exclusief materiële vaste activa</i>	16,79%	16,95%	14,62%	15,48%	16,75%
<i>Algemene reserve / Totaal baten plus financiële baten</i>	22,85%	24,02%	24,43%	25,01%	25,71%
<i>Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten</i>	10,20%	12,46%	11,07%	9,74%	6,08%
<i>Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten</i>	94,46%	96,44%	99,13%	99,23%	99,29%
<i>Overige overheidsbijdragen en -subsidies / Totaal baten plus financiële baten</i>	0,91%	0,64%	0,14%	0,08%	0,04%
<i>Investeringshuisvesting / Totaal baten plus financiële baten</i>	0,11%	0,34%	0,00%	0,00%	0,00%
<i>Investeringsinventaris en apparatuur / Totaal baten plus financiële baten</i>	1,88%	3,68%	7,40%	3,46%	3,02%
<i>Netto werkkapitaal / Totaal baten plus financiële baten</i>	26,06%	28,81%	25,56%	25,10%	22,72%
<i>Beleggingen ten opzichte van eigen vermogen</i>	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Huisvestingsratio

Het nieuwe kengetal huisvestingsratio geeft de verhouding aan van de lasten van huisvesting en de totale lasten (inclusief financiële lasten). De huisvestingsratio is gedefinieerd als de som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeitsratio geeft aan in welke mate de instelling op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De liquiditeit (current ratio) wordt gedefinieerd als de vlottende activa gedeeld door de kortlopende schulden.

Liquiditeit (quick ratio)

De liquiditeitsratio geeft aan in welke mate de instelling op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De liquiditeit (quick ratio) wordt gedefinieerd als de vlottende activa exclusief voorraden gedeeld door de kortlopende schulden.

Rentabiliteit ten opzichte van bedrijfsopbrengsten inclusief rentebaten

Rentabiliteit geeft aan welk deel van de totale baten (opbrengsten) over blijft na aftrek van de lasten (kosten).

De rentabiliteit wordt in dit specifieke geval berekend met: het resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de baten uit gewone bedrijfsvoering inclusief rentebaten.

Solvabiliteit I

De solvabiliteit geeft aan welk deel van de bezittingen (activa) zijn gefinancierd met eigen vermogen. Solvabiliteit is gedefinieerd als het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)

Dit kengetal is een maat voor kredietwaardigheid en is gedefinieerd als het eigen vermogen inclusief voorzieningen gedeeld door het totaal vermogen.

Weerstandvermogen

Het vermogen van de instelling om ook in ongunstige tijden haar activiteiten te kunnen voorzetten.

Kapitalisatiefactor

De mate waarin onderwijsinstelling haar kapitaal efficiënt benut voor de vervulling van haar taken.

Financiële positie

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn per saldo toegenomen met € 56.600,-. Tegenover de investeringen ter grootte van € 420.900,- staan afschrijvingen ten laste van de exploitatie van € 364.300,-.

Vorderingen

De vorderingen zijn € 123.000,- hoger als ultimo 2016. Deze stijging is het gevolg van de toename van de betaalde waarborgsommen voor de tablets van Snappet en de te ontvangen vergoedingen van het Vervangingsfonds. Er zijn naar inschatting geen oninbare vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn toegenomen door een positieve kasstroom als gevolg van het positieve exploitatie resultaat 2017. De kasstroom is negatief beïnvloed doordat de investeringen in 2017 hoger waren dan de afschrijvingen. Daartegenover waren de onttrekkingen uit de voorziening onderhoud lager dan de dotatie aan de voorziening in 2017.

Eigen Vermogen

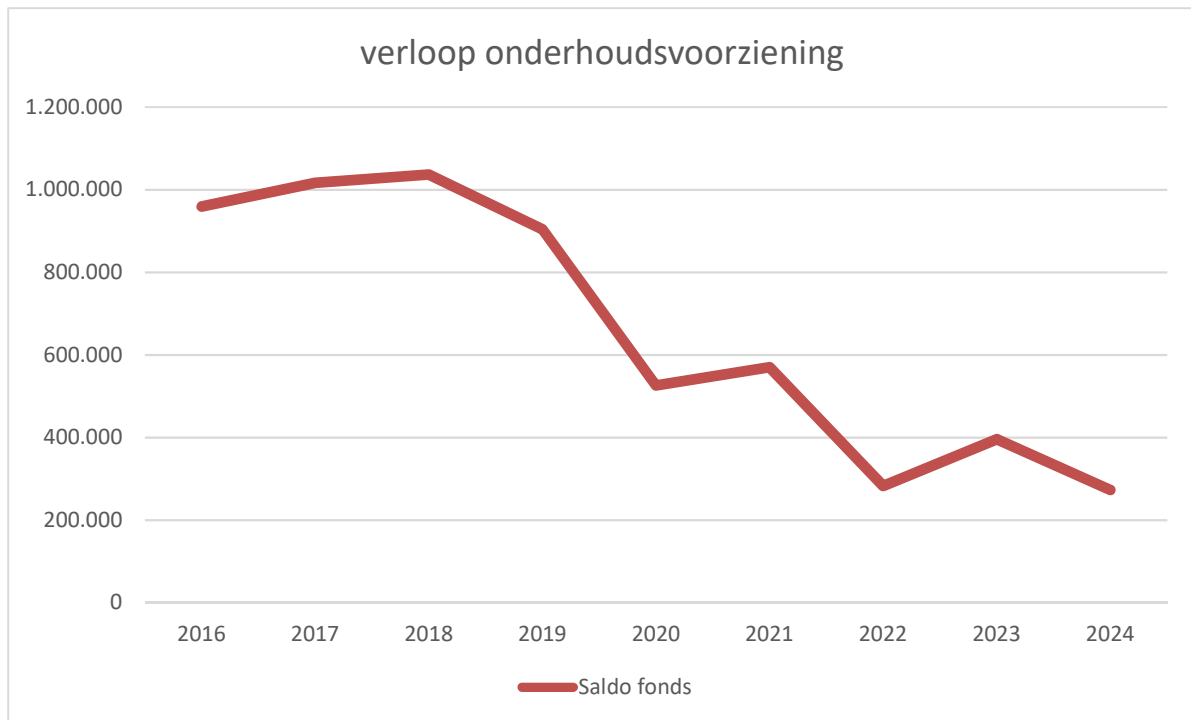
Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2017 € 3.669.600,- en bedraagt hiermee 62,3% van het balanstotaal. Het weerstandsvermogen bedraagt 36,4%. In hoeverre het vermogen voldoende is om de risico's te dragen is beschreven in de Continuïteitsparagraaf.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn in totaal gestegen met € 254.504,-.

De dotatie aan het onderhoudsfonds is in 2017 € 140.600,- lager dan in 2016. In 2016 is een extra dotatie gedaan. De storting in de voorziening bedraagt € 294.800,-. De onderhoudsuitgaven in 2017 bedroegen € 246.400,-.

Uitgaande van de actuele meerjaren onderhoudsbegroting en een jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds gebaseerd op de rijksbekostiging is het verwachte verloop van het onderhoudsfonds:

In het kader van een op te stellen gemeentelijk integraal huisvestingsplan onderwijsgebouwen heeft het bureau HEVO een quickscan uitgevoerd op alle onderwijsgebouwen op Goeree-Overflakkee. Van de schoolgebouwen van Kindwijs zijn er drie gescoord op gewenste (ver)nieuwbouw binnen 5 jaar en drie scholen scoren op gewenste (ver)nieuwbouw in de periode 5 tot 10 jaar. In hoeverre deze termijn ook zullen worden behaald is afhankelijk van de beschikbare middelen bij de gemeente en de prioriteitsstellingen op basis van de transitieatlas. Met name in kernen waar de schoolgrootte onder de 80 leerlingen zakt zal de bereidheid van de gemeente om een nieuwe school voor 40 jaar te bouwen beperkt zijn.

Het bestuur van Kindwijs is gestart met het verder definiëren van het eigen huisvestingsbeleid om zo een stevige positie in de komende discussies met de gemeente en overige schoolbesturen te verkrijgen. Zo blijkt uit een vergelijking tussen de uitkomsten van de quickscans van de scholen en de onderhoudsuitgaven in de MOP dat enkele scholen waarvoor de komende 10 jaar forse uitgaven voor groot onderhoud noodzakelijk zijn in de quickscan een relatief goede totaalscore te hebben en de komende jaren niet voor door de gemeente gefinancierde renovatie of nieuwbouw in aanmerking lijken te komen.

Kindwijs wil op basis van haar eigen huisvestingsbeleid initiatieven kunnen nemen om deze knelpunten op te lossen. Tijdige ontwikkeling van nieuwbouw en renovatie van de oudste scholen zal de uitputting van het onderhoudsfonds in sterke mate verminderen.

Treasuryverslag

Het bestuur van Kindwijs heeft een treasurystatuut vastgesteld waarin de eisen zijn vastgelegd waaraan beleggingen van overtollige middelen moeten voldoen, te weten:

- **Obligaties**
Door de vereniging zullen geen obligaties worden gehouden.

- **Aandelen**
Door de vereniging zullen geen aandelen worden gehouden, hieronder tevens begrepen beleggingsfondsen.
- **Overige effecten**
Door de vereniging zullen geen overige effecten worden gehouden.
- **Wijziging beleggingsbeleid**
Wanneer de directie of de penningmeester van mening is dat door omstandigheden het beleggingsbeleid bij moet worden gesteld, dient dit vooraf ter goedkeuring aan het bestuur te worden voorgelegd. Te denken valt aan wijziging van de richtlijnen van de overheid of een structurele verslechtering van de (rente)markten, waardoor de beleggingsverhouding moet worden aangepast.
- **Bandbreedte beleggingen**
Overtollige liquiditeiten worden belegd in de toegestane beleggingsvormen. Overtollige liquiditeiten worden alleen belegd bij ABN-AMRO, ING bank, of Rabobank.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het treasurybeleid ligt bij het college van bestuur.

In 2017 zijn de overtollige middelen uitsluitend ondergebracht op de bedrijfsspaarrekeningen bij de Rabobank. Het saldo van deze rekeningen bedraagt ultimo 2017 € 2.466.300,-

Resultaat

Het exploitatieresultaat over 2016 bedraagt positief € 136.350,-. Het begrote positieve resultaat over 2017 bedroeg € 12.600,-. De inkomsten waren in 2017 € 822.550,- hoger dan begroot, terwijl de uitgaven € 693.100,- hoger waren. Het verschil tussen het begrote en gerealiseerde resultaat bedraagt € 123.750,-. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

Niet begrote middelen passend onderwijs	V €	191.850,-
Niet bestede begrote onvoorziene uitgaven	V -	143.300,-
Dotatie aan de voorzieningen personeel	N -	216.650,-
Saldo inkomsten en uitgaven schoolfondsen	N -	15.200,-
Overige afwijkingen per saldo	V -	20.450,-
Totale afwijking van de begroting	V €	123.750,-

Ten opzichte van het resultaat over 2016 ad € 173.750,- bedraagt het verschil € 37.400,-

De inkomsten van de stichting stegen met € 183.700,- terwijl de lasten stegen met € 216.600,-

Het totale verschil ad € 37.400,- is als volgt te verklaren:

Rijksbijdragen	V €	377.350,-
Overige overheidsbijdragen	N -	26.650,-
Overige baten	N -	167.000,-
Totaal baten	V €	183.700,-
Personele lasten	N €	229.900,-
Afschrijvingen	N €	9.050,-
Huisvestingslasten	V €	90.950,-

Overige instellingslasten	N €	24.300,-
Leermiddelen	N €	44.300,-
Totaal lasten	N €	216.600,-
Financiële baten en lasten	N €	4.450,-
Totaal verschil met 2016	V €	37.350,-

Rijksbijdragen

De personele bekostiging is gestegen door extra middelen voor personeel- en arbeidsmarktbeleid en de indexering met per saldo € 372.800. De totale bekostiging daalde als gevolg van een lager aantal leerlingen met ca. € 97.000,-

Overige overheidsbijdragen

In 2017 zijn diverse subsidies ontvangen inzake onderwijs in de Engelse taal en muziek onderwijs. Daarnaast is subsidie toegezegd voor het onderzoek naar duurzame inzetbaarheid. De overige overheidsbijdragen zijn lager dan in 2016 door het wegvallen van de gemeentelijke subsidie voor de Taalklas.

Overige baten

De overige baten zijn lager dan in 2016. In 2016 werd het aandeel in de reserves van de Federatie van Protestants-christelijke scholen op Goeree Overflakkee ter grootte van € 124.000,- ontvangen.

Personele lasten

De salariskosten, verminderd met de ontvangen uitkeringen zijn in 2017 met € 40.500,- gestegen ten opzichte van 2016, met name als gevolg van de pensioenpremie. De overige personele lasten zijn € 189.300 hoger. In 2017 is een voorziening gevormd voor de transitievergoedingen en salariskosten in 2018 voor vier medewerkers waarmee een ontbindingsovereenkomst is gesloten.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn in 2017 lager dan in 2016. Tegenover een lagere dotatie aan de onderhoudsvoorziening van € 140.600,- staan hogere energiekosten. De energiekosten zijn hoger in 2017 vanwege de in 2016 ontvangen teruggave van te hoge afrekeningen in voorgaande jaren.

Overige instellingslasten

De kosten voor administratie en beheer daalden ten opzichte van de kosten in 2016 met € 8.600,- als gevolg van het wegvallen van de advieskosten inzake het fusietraject dat per 1 januari is afgerond. De kosten voor inventaris en apparatuur stegen met € 9.600,- vanwege het uitgevoerde onderhoud aan speeltoestellen op één van de scholen. Daarnaast zijn de kosten hoger door de op deze post verantwoorde uitgaven inzake speeltoestellen waarvoor specifieke inzamelingsacties zijn gevoerd in 2017.

Leermiddelen

De kosten van het onderwijsleerpakket zijn in 2017 hoger dan in 2016 als gevolg van hogere uitgaven aan leer- en hulpmiddelen en hogere ICT kosten. Met name de kosten voor het gebruik van digitale hulpmiddelen zijn toegenomen.

2.8. Continuïteitsparagraaf

Gegevensset

Kengetallen

Kengetallen	2016	2017	2018	2019	2020
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Aantal leerlingen, studenten en deelnemers per 1 oktober</i>	1.883	1.845	1.862	1.816	1.797
Personele bezetting per 31 december					
<i>Bestuur / management (fte)</i>	12,22	12,40	11,52	11,52	11,52
<i>Personeel primair proces (fte)</i>	96,53	97,31	90,00	88,96	87,40
<i>Ondersteunend personeel (fte)</i>	11,79	11,65	9,66	9,06	8,18
<i>Totale personele bezetting (fte)</i>	120,54	121,35	111,18	109,54	107,10

Overige kengetallen	2016	2017	2018	2019	2020
	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Aantal leerlingen / Totaal personeel</i>	15,62	15,20	16,75	16,58	16,78
<i>Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel</i>	19,51	18,96	20,69	20,41	20,56

Leerlingaantal

Op 1 oktober 2017 bedraagt het leerlingaantal van de stichting in totaal 1845 leerlingen. Een afname van 38 leerlingen ten opzichte van 1 oktober 2016. Uit de prognose blijkt dat na een kleine stijging in 2018 ook de komende jaren een daling van het leerlingaantal wordt verwacht.

Personele bezetting

Om in te spelen op de verwachte krimp van het aantal leerlingen stelt het bestuur jaarlijks een bestuursformatieplan voor de komende vier schooljaren op. In het bestuursformatieplan 2018-2022 zijn de gevolgen van het dalend leerlingaantal omgezet in nieuwe groeipindelings op de scholen. De vermindering van het aantal groepen op enkele scholen leidt tot een lagere personele bezetting.

Het relatief grote verschil tussen de gerealiseerde formatie per 31 december 2017 en de begrote formatie per 31 december 2018 wordt beïnvloed door de vervangingsformatie op 31 december die niet in de begrotingen wordt verwerkt.

Meerjarenbegroting
BALANS

	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
Activa					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1.903.399	1.960.000	2.242.537	2.202.587	2.137.783
Totaal van vaste activa	1.903.399	1.960.000	2.242.537	2.202.587	2.137.783
Vlottende activa					
Vorderingen	571.226	694.224	565.696	566.739	562.803
Liquide middelen	2.980.458	3.239.051	2.913.336	2.868.046	2.606.645
Totaal van vlottende activa	3.551.684	3.933.276	3.479.032	3.434.785	3.169.448
Totaal van activa	5.455.083	5.893.275	5.721.569	5.637.372	5.307.231
Passiva					
Eigen vermogen	3.533.262	3.669.606	3.716.731	3.768.431	3.821.231
Eigen vermogen, algemene reserve	2.308.307	2.477.435	2.482.639	2.534.343	2.587.145
Eigen vermogen, bestemmingsreserves	402.320	387.094	429.015	429.011	429.009
Eigen vermogen, overige reserves en fondsen	822.635	805.076	805.076	805.076	805.076
Voorzieningen	1.048.510	1.303.014	1.125.956	992.460	615.735
Kortlopende schulden	873.311	920.655	878.882	876.481	870.265
Totaal van passiva	5.455.083	5.893.275	5.721.569	5.637.372	5.307.231

Staat / Raming van baten en lasten

	2016	2017	2018	2019	2020
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
Prognose basis, aantal leerlingen	1.883	1.845	1.862	1.816	1.797
Baten					
Rijksbijdragen	9.706.346	10.083.697	10.084.162	10.112.963	10.049.012
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	93.618	66.968	13.860	7.957	4.068
Overige baten	471.531	304.520	74.044	69.883	66.948
Totaal baten	10.271.495	10.455.186	10.172.066	10.190.803	10.120.028
Lasten					
Personeelslasten	7.963.055	8.192.934	7.859.710	7.842.253	7.793.608
Afschrijvingen	355.192	364.265	428.467	392.872	370.469
Huisvestingslasten	838.735	747.801	917.722	936.910	915.759
Overige lasten	940.030	1.008.638	955.517	961.618	981.942
Totaal lasten	10.097.012	10.313.639	10.161.416	10.133.653	10.061.778
Saldo baten en lasten	174.483	141.547	10.650	57.150	58.250
Financiële baten	4.503	551	645	645	645
Financiële lasten	5.240	5.754	6.095	6.095	6.095
Resultaat	173.746	136.344	5.200	51.700	52.800

Toelichting:

De rijksbijdragen dalen in de komende jaren als gevolg van het dalend leerlingen aantal. De personele lasten dalen als gevolg van de vermindering van de personeelsformatie. De afschrijvingen nemen toe als gevolg van de verdere digitalisering van het onderwijs.

In de periode dat de meerjarenbegroting werd opgesteld waren de beleidsvoornemens van het Rijk nog onvoldoende uitgewerkt om in de begroting mee te nemen. Nu bekend is dat de toegezegde werkdrukmiddelen reeds vanaf schooljaar 2018-2019 beschikbaar komen en tevens de kleine scholentoeslag is verhoogd is het perspectief van de meerjarenbegroting gewijzigd. De extra middelen die de Stichting Kindwijs vanaf schooljaar 2018-2019 ontvangt bedragen in voor werkdruk € 287.000,- en de kleine scholentoeslag wordt verhoogd met € 117.000,-. De besteding van deze middelen zal in de komende maanden geconcretiseerd worden.

De huisvestingskosten nemen toe door de stijgende onderhoudskosten aan verouderende schoolgebouwen. De benodigde stortingen in de voorziening onderhoud zijn gebaseerd op de actuele meerjaren onderhoudsplanning.

De financiële baten zijn geraamd op 0,05% van de reserves en voorzieningen.

Huisvesting:

Om de gevolgen van de doorcentralisatie onderhoud gebouwen op te vangen, zijn er diverse maatregelen genomen:

- Per 01-01-2014 ligt de verantwoording voor het beheer van de gebouwen geheel bij Bureau Lakerveld. Zij stellen de MOP's op en zorgen voor uitvoering en controle. De MOP's worden twee-jaarlijks herzien.
- Betreffende schilderwerk, onderhoud platte daken, onderhoud elektrische voorzieningen en alarm-/ontruimingsinstallaties, onderhoud CV installaties en airco's zijn meerjarige onderhoudscontracten gesloten.
- De schoonmaak wordt zo veel als mogelijk uit oogpunt van kostenefficiëntie uitbesteed aan facilitaire dienstverleners.
- Per 01-01-2015 ligt het buitenonderhoud niet meer bij de Gemeente Goeree-Overflakkee, maar bij Kindwijs.
- In 2016 is de meerjaren onderhoudsbegroting geactualiseerd en uitgebreid met de per 1 januari 2016 toegetreden scholen.

De eigendom van de schoolgebouwen van Kindwijs is gesplitst in juridisch en economisch waarbij het economisch eigendom bij de gemeente ligt. Met de gemeente wordt in 2018 overlegd over de nieuwbouw van de school in Nieuwe-Tonge. In 2018 zal de vernieuwing van de kozijnen van de school in Melissant uitgevoerd worden ten laste van het onderhoudsfonds.

Voor het overige zijn buiten reguliere vervangingen van inventaris, methoden en apparatuur en ICT geen investeringsprojecten gepland. Wel zullen de komende jaren de investeringen in digitale hulpmiddelen toenemen.

De reserves en bestemmingsreserves worden gevormd uit de exploitatieresultaten. Op basis van de verwachte positieve resultaten zullen deze de komende jaren toenemen.

Voor een toelichting het verloop van de onderhoudsvoorziening wordt verwezen naar de toelichting op de financiële positie.

Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Ten einde de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de stichting een planning en controle cyclus waarbij het bestuur de ontwikkeling van de financiële en onderwijs prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting de toezichthouder middels maandelijkse rapportages. De basis voor de verantwoording wordt naast de realisatie gevormd door de meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de bestuurder wordt opgesteld en ter fiatting aan de raad van toezicht wordt voorgelegd. Daarnaast wordt jaarlijks een meerjaren bestuursformatieplan opgesteld en aan de medezeggenschapsraad ter instemming en aan de raad van toezicht ter goedkeuring voorgelegd. In deze meerjarenbegroting en het bestuursformatieplan worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkent en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Planning- en controlcyclus

Bij de stichting Kindwijs bestaat de planning- en controlcyclus op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

- Opstellen van een maandelijkse rapportage van de ontwikkeling van de gerealiseerde loonkosten ten opzicht van de budgetten. Deze rapportage wordt ter informatie voorgelegd aan de directies van de scholen, aan het college van bestuur en voorafgaand aan elke vergadering aan de raad van toezicht.
- Het opstellen van een maandelijks overzicht van de ontwikkeling van het ziekteverzuim. Dit overzicht wordt voorgelegd aan het college van bestuur en voorafgaand aan elke vergadering aan de raad van toezicht.
- Opstellen en vaststellen van het bestuursformatieplan voor het volgende schooljaar (beleidsmatige en formatieve financiële planning). Formele vaststelling per 1 mei van een kalenderjaar.
- Opstellen en vaststellen jaarverslag vorig boekjaar. Dit betreft een bestuursverslag en de jaarrekening. Dit verslag is een verantwoordingsdocument over het gevoerde beleid en de cijfermatige positie van de stichting.
- Opstellen en vaststellen van de 3, 6, 9 en 12-maandrapportage van een kalenderjaar. Deze bestaat uit een financiële rapportage met betrekking tot de staat van baten en lasten en een forecast van de staat van baten en lasten over het gehele kalenderjaar. Deze rapportage wordt integraal besproken met de directies van de scholen.
- Het opstellen en vaststellen van het formatie- en groepenindeling-overzicht op de scholen voor het komende schooljaar. In dit overzicht wordt de werkelijke formatie afgezet tegen de budgettaire ruimte. Dit overzicht wordt opgesteld door de schooldirecties in nauwe samenwerking met de financieel manager.

- Opstellen en vaststellen van een meerjarige begroting (5 boekjaren). In deze begroting is de begroting voor het komende jaar begrepen. De meerjarige begroting geeft inzicht in de ontwikkeling van de resultaten, het eigen vermogen en de voorzieningen. Het geheel wordt vastgesteld door het college van bestuur en voorgelegd aan de medezeggenschapsraad en de raad van toezicht.

Ten einde de interne risico's zoveel als mogelijk te beperken, wordt ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico. Hierin wordt de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer.

De hierboven beschreven interne risicobeheersings- en controlesystemen hebben gezorgd voor het uitsluiten van bepaalde risico's en het in kaart brengen van andere risico's. Het gaat dan met name om financieel gerelateerde risico's die blijken uit de meerjarenbegroting.

Met ingang van 1 januari 2016 is de stichting eigenrisicodrager geworden voor de vervanging van zieke leerkrachten. In 2016 is het interne rapportage systeem verder ontwikkeld om dit risico te monitoren en te beheersen. Voor het vaste deel van de vervangingsbehoefte is een vaste vervangerspool opgezet.

Als het gaat om risicobeheersing stelt het bestuur zich de komende periode ten doel om de indicatoren in de maandelijks rapportage blijvend te ontwikkelen zowel ten aanzien van onderwijskwaliteit en – resultaten als ten aanzien van financiële resultaten.

Risico's en onzekerheden
Risicobeheersing

In mei 2015 zijn in samenwerking met Verus de volgende risico's in kaart gebracht. Het voornemen is deze risico-inventarisatie in 2018 te actualiseren.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
Niet behalen van eigen geformuleerd kwaliteitsniveau aan de doelgroep	Ontevreden ouders en inspectie met als gevolg minder instroom door Imagoschade. Schatting € 400.000 (3 jaar € 125.000 nodig voor ombuiging)	3	€ 100.000	Sturen op leerresultaten groep Testen en toetsen eigen meetinstrument Handelingsgericht werken Tevredenheidsmetingen geledingen Inzetten van specialisten in de school Audits inzetten om kwaliteit te borgen Maken van kwaliteitsbeleid op bestuursniveau vertaald naar schoolniveau
Deel leerkrachten haalt denk- en handelingsniveau HBO niet	Kwaliteitsverlies, schatting schade € 150.000	5	€ 125.000	Stichtingsbrede competentieprofielen bepalen Gezamenlijk aanbod scholing Functionerings- en beoordelingsgesprekken houden, scherper selectiebeleid. POP gesprekkencyclus invoeren, personeelsdossier op orde
Leerlingenaantal daling ten gevolge van kwaliteit	Mogelijk verlies PCO school in dorpskern. Schade € 400.000 bij sluiting kleine school	4	€ 200.000	Maken omgevingsanalyse / belangstelling systematisch monitoren Ontwikkelen scenario's o.b.v. prognoses Analyse tevredenheidsmetingen PR-beleid ontwikkelen Basisarrangement op scholen bieden Ambities afstemmen op populatie kernen Minimum aantal leerlingen per school bepalen
Onvoldoende competentie bij schooldirectie	Kwaliteit van het onderwijs komt onder druk. Schade € 150.000	3	€ 30.000	Inventarisatie competenties en ambities. Functionerings- en beoordelingsgesprekken houden. POP gesprekkencyclus invoeren. Bij inkrimpen scholen kiezen voor meerschoolse directie
Personeelsoverschot t.o.v. de basisbekostiging	Uitstroom van gekwalificeerd personeel. Schade € 150.000 bij 2,0 fte	3	€ 30.000	Bewaking en sturing vaste en tijdelijke aanstellingen op bestuursniveau. Tijdig prognoses bijstellen en financiële gevolgen doorrekenen.
Statisch personeelsbestand	Daling leerlingaantal. Identiteit werkt belemmerend voor mobiliteit binnen de stichting, schade € 150.000	3	€ 30.000	Verjonging personeelsbestand scholen stimuleren. Samenwerking stimuleren. Procedure benoeming herzien o.a. ten aanzien van vetorecht adviesraden.
Ontstaan van een onprofessionele werkomgeving	Uitstroom leerlingen, Schade € 200.000	3	€ 50.000	Ontwikkelen leiderschap directies een aanspreekbeleid teams. Creëren, behouden, bewaken sociale veiligheid. Tegengaan van grote verschillen tussen scholen
Te weinig budgetdiscipline c.q. kennis	Voortdurende exploitatietekorten, mogelijke schade € 100.000	3	€ 25.000	Ontwikkeling procedures en vaststellen bevoegdheden Tijdige budgetbewaking en rapportage Transparante begrotingscyclus hanteren
Organisatie raakt out of control door personeelsuitval op cruciale functies	Oplopende tekorten, inhuur duur personeel, Schade geschat op € 150.000	4	€ 50.000	Heldere procedures en werkinstructies vastleggen. Gebruik maken van standaard software zodat vervanging goed te regelen is.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
Onverwachte stijging ziekteverzuim personeel	€ 240.000	4	€ 120.000	Herverzekeren risico
Financiële gevolgen van arbeidsconflicten	€ 100.000	3	€ 30.000	Kindwijs geoogd een open sfeer te creëren gericht op het vermijden van conflicten. In geval dat toch een conflict onvermijdelijk is wordt altijd mediation toegepast.
Onverwacht verloop van personeel	€ 150.000	3	€ 50.000	Kindwijs beoogd door een goed personeelsbeleid te voeren en een open sfeer te creëren een aantrekkelijke werkgever te zijn.
Beperkingen in het aannemen van tijdelijke werknemers door de invoering van de wet werk en zekerheid	€ 160.000	4	€ 80.000	Er is een vervangingsbeleid opgesteld waarin het aanstellen van een vaste vervangingspool is opgenomen.
Onzekerheden omtrent de hoogte en het moment van ontvangst van de te ontvangen rijksbijdragen	€ 200.000	3	€ 50.000	De jaarbegroting en meerjarenbegroting worden voorzien van een liquiditeitsbegroting. Voor de lopende exploitatie zal een cyclus van liquiditeitsplanning en –bewaking wordt ingericht.
Onvoldoende financiële middelen aanwezig voor uitvoering buitenonderhoud door de decentralisatie van het buitenonderhoud	€ 500.000	3	€ 150.000	De MOP wordt tweejaarlijks geactualiseerd, elk jaar wordt een onderhoudsinventarisatie gehouden. Ontwikkeling van een integraal huisvestingsbeleid waarin gestuurd wordt op tijdige (ver)nieuwbouw in overleg met de gemeente

Kans: 1 = Zeer onwaarschijnlijk >5%; 2 = Onwaarschijnlijk 5% <> 10%; 3 = Waarschijnlijk 10% <> 25%; 4 = Meer dan waarschijnlijk 25% <> 50%; 5 = Zeer waarschijnlijk 50% <> 100%

Kindwijs is per 1 januari 2016 eigen risicodragers voor de vervanging van zieke leerkrachten. Het risico op stijgend verzuim is afgedekt door de kosten van verzuim langer dan 42 dagen te herverzekeren

Ter verbetering van de beheersing van de financiële en budgetrisico's is in 2015 een ervaren financieel manager aangetrokken en is per 1 januari 2016 de financiële administratie in eigen beheer genomen.

Beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag

Kindwijs heeft zich voorgenomen de terugloop van de werkgelegenheid in het basisonderwijs de komende drie jaar zo veel als mogelijk op te vangen via natuurlijk verloop en door externe mobiliteit. Indien noodzakelijkerwijs medewerkers als boventallig moeten worden aangemerkt zullen zij in de eigen vervangingspool worden opgenomen.

Bij ongeschiktheid voor de functie wordt eerst onderzocht of een andere passende functie beschikbaar is. Indien het tot (onvrijwillige) ontslag komt, dan is dat alleen in het kader van

ongeschiktheid voor de functie. Hierbij wordt het reglement van het Participatiefonds in acht genomen.

Teneinde de risico's zoveel mogelijk te beperken, stelt Kindwijs jaarlijks een meerjaren bestuursformatieplan op.

Tussen Kindwijs en, Groenendijk Onderwijs Consultancy is daarnaast een contract voor juridische hulpverlening afgesloten. Alle zaken m.b.t. dreigend ontslag e.d. worden eerst juridisch gecheckt door GOC.

Bijlage: verantwoording besteding prestatiebox

Uit de gezamenlijk geformuleerde ambities in het bestuursakkoord wordt per ambitie aangegeven of en hoe onze scholen er mee bezig zijn geweest:

1. Ambitie: scholen werken opbrengstgericht

Hier werden/worden alle personeelsleden in opgeleid.

2. Ambitie: schoolbesturen formuleren meetbare doelen voor het beoordelen van de leerlingprestaties

Alle scholen zijn begonnen met hier invulling aan te geven, waarbij het leerlingvolgsysteem Parnassys als instrument wordt gebruikt.

3. Ambitie: scholen met leerlingen met een leerlinggewicht meten de opbrengsten van de leerlingen in de groepen 1 en 2, door observaties, of een vorm van toets of checklist.

Bestaande systemen werden/worden onder de loep genomen, geschikte observatiesystemen worden waar nodig uitgezocht en aangeschaft.

4. Ambitie: scholen bieden een gericht onderwijsaanbod voor cognitief talentvolle en hoogbegaafde leerlingen.

Dit is een blijvend aandachtspunt voor Stichting Kindwijs. In schooljaar 2016/2017 is een interne werkgroep ingesteld die de opdracht heeft de visie op hoogbegaafdheid inhoud te geven. Vanuit deze visie zullen stappen worden ondernomen om tot een gericht aanbod te komen in schooljaar 2018/2019.

5. Ambitie: scholen betrekken ouders actief bij de ontwikkeling en leerprestaties van hun leerlingen.

Dit verkeert in de opbouwfase. De hulp van externe experts is op enkele scholen hierbij ingeroepen.

6. Ambitie: er zijn geen zeer zwakke scholen meer.

Nadat enkele jaren alle scholen van Kindwijs een basisarrangement hadden is eind 2017 één van de scholen als onvoldoende beoordeeld. Inmiddels is betreffende school hard aan de slag om de noodzakelijke verbeteringen door te voeren.

7. Ambitie: leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van hun leerlingen. Ook stemmen leraren de instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling van leerlingen.

Alle Kindwijsscholen maken gebruik van de module Integraal van ParnasSys. Met Integraal realiseert Kindwijs een systeem voor kwaliteitszorg waarin schoolanalyse, schoolontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling logisch met elkaar verbonden zijn. Het is geheel geïntegreerd in ParnasSys, zodat leeropbrengsten en procesopbrengsten realtime en in samenhang online inzichtelijk zijn. De kwaliteit wordt in beeld gebracht, de school werkt planmatig aan schoolontwikkeling en de gesprekkencyclus.

De implementatie van Integraal wordt in samenwerking met Driestar Educatief steeds verder uitgebouwd.

8. Ambitie: leraren en schoolleiders werken voortdurend aan hun professionalisering en registreren zich als zodanig in het beroepsregister voor leraren en voor schoolleiders.

Iedere directeur heeft zich geregistreerd. In 2016 zijn alle directeuren gestart met de nascholing voor de herregistratie. De gevolgde module is met succes afgerond en gestart is met een volgende module. In 2018 zullen alle schoolleiders binnen Kindwijs hun herregistratie hebben afgerond.

9. Ambitie: scholen voeren een goed en effectief HRM-beleid. In dat verband is er voor leraren een bekwaamheidsdossier en vindt er jaarlijks minimaal één formeel beoordelings- of functioneringsgesprek plaats. Daarnaast is de kwaliteit van de begeleiding en ondersteuning van beginnende leraren verbeterd.

Hier wordt op onze scholen vorm aan gegeven middels vastgesteld IPB-beleid op alle genoemde onderdelen. In schooljaar 2016/2017 hebben de beginnende leraren deelgenomen aan de Werkplaats: startende leraren van Driestar Educatief.

10. Ambitie: schoolbesturen geven hun onderwijsopbrengsten transparant weer via het te ontwikkelen informatiesysteem 'Vensters PO' en scholen gebruiken Vensters PO voor het evalueren van de eigen opbrengsten en kwaliteit.

Van de meeste scholen staan de onderwijsopbrengsten inmiddels op 'Scholen op de kaart'.

Daarnaast worden onderwijsopbrengsten van alle scholen transparant weergegeven in Parnassys en Integraal op bestuursniveau (via de bestuursmodule). Deze uitslagen worden gebruikt voor het evalueren van de eigen opbrengsten en kwaliteit.

3. Jaarrekening

3.1 Jaarrekening

3.1.1 Balans per 31 december 2017

(na resultaatbestemming)

EUR Bedragen: x 1	Ref.	31-12-2017	31-12-2016
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	1.960.000	1.903.399
Totaal van vaste activa		1.960.000	1.903.399
Vlottende activa			
Vorderingen	2	694.224	571.226
Liquide middelen	3	3.239.051	2.980.458
Totaal van vlottende activa		3.933.276	3.551.684
Totaal van activa		5.893.275	5.455.083
Passiva			
Eigen vermogen	4	3.669.606	3.533.262
Voorzieningen	5	1.303.014	1.048.510
Kortlopende schulden	6	920.655	873.311
Totaal van passiva		5.893.275	5.455.083

3.1.2 Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	Ref.	2017 Realisatie	2017 Begroting	2016 Realisatie
Baten				
<i>Rijksbijdragen</i>	7	10.083.697	9.553.412	9.706.346
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	8	51.252	16.300	92.138
<i>Overige baten</i>	9	320.042	62.918	473.011
Totaal baten		10.454.991	9.632.630	10.271.495
Lasten				
<i>Personeelslasten</i>	10	8.192.934	7.569.852	7.963.055
<i>Afschrijvingen</i>	11	364.265	408.117	355.192
<i>Huisvestingslasten</i>	12	747.801	751.526	838.735
<i>Overige lasten</i>	13	1.008.638	891.038	940.030
Totaal lasten		10.313.639	9.620.533	10.097.012
Saldo baten en lasten		141.352	12.097	174.483
<i>Financiële baten</i>	14	551	3.275	4.503
<i>Financiële lasten</i>	15	5.754	2.770	5.240
Totaal resultaat		136.149	12.602	173.746

Toelichtingen

Resultaatbestemming

EUR Bedragen: x 1

Het resultaat over 2017 ad € 136.149 is als volgt verdeeld over de reserves.

Algemene reserve				168.934
Bestemmingsreserves (privaat)				
- Reserve schoolfonds		-15.226		
- Reservefonds verenigingen		-17.559		
			-32.784	
				-32.784
				136.149

3.1.3 Kasstroomoverzicht

		01-01-2017 t/m 01-01-2016 t/m	
EUR Bedragen: x 1		31-12-2017	31-12-2016
Ref.		Realisatie	Realisatie
Kasstroomen uit operationele activiteiten			
	<i>Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening</i>	141.352	174.483
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat			
	<i>Aanpassingen voor afschrijvingen</i>	11 364.265	354.152
	<i>Toename (afname) van voorzieningen</i>	5 254.504	117.748
	<i>Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat</i>	618.769	471.900
Veranderingen in werkkapitaal			
	<i>Afname (toename) van voorraden</i>		
	<i>Afname (toename) van kortlopende vorderingen</i>	2 -122.999	4.239
	<i>Toename (afname) van kortlopende schulden</i>	6 47.344	-38.492
	<i>Totaal van veranderingen in werkkapitaal</i>	-75.654	-34.254
	<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	684.467	612.129
	<i>Ontvangen interest</i>	14 551	4.503
	<i>Betaalde interest</i>	15 -5.754	-5.240
	<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	679.264	611.392
Kasstroomen uit investeringsactiviteiten			
	<i>Verwerving van materiële vaste activa</i>	1 -420.866	-203.153
	<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	-420.866	-203.153
	<i>Toename (afname) van liquide middelen</i>	258.398	408.239

Toelichting op het kasstroomoverzicht

3.1.4 Grondslagen voor financiële verslaggeving

Grondslagen

Algemene grondslagen

De activiteiten van de Stichting voor Protestants-Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee bestaan uit het verzorgen van bijzonder basisonderwijs in de gemeente Goeree-Overflakkee

Deze jaarrekening bevat de financiële gegevens over het kalenderjaar 2017. De jaarrekening over 2017 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften opgenomen.

De waardering van activa en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's. Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking opgenomen de realisatiecijfers van het voorgaande jaar, alsmede de (goedgekeurde) begroting van het huidige jaar.

Door afronding op hele euro's kunnen in het verslag kleine verschillen worden geconstateerd.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Stichting Kindwijs handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Aankopen tot een bedrag van € 500 worden onmiddellijk ten laste van de exploitatie gebracht. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar van aanschaf, startend vanaf de datum van ingebruikname.

Het economisch eigendom van de schoolgebouwen berust bij de gemeente. Indien een gebouw door een school blijvend wordt verlaten, wordt het gebouw "om niet" aan de gemeente overgedragen.

De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden gepresenteerd onder de overlopende activa. Deze subsidies worden tijd-evenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste gebracht van de staat van baten en lasten.

Voor de kosten van periodiek en groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Financiële vaste activa

De in de financiële vaste activa opgenomen effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. De waardering na eerste verwerking vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs waarbij waarde mutaties worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Vlottende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve is ter waarborging van de continuïteit van de scholen en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen en is besteedbaar volgens de richtlijnen van het ministerie OCW.

Bestemmingsreserve publiek

Met ingang van het verslagjaar 2017 is de bestemmingsreserve personeel via de resultaatbestemming toegevoegd aan de algemene reserve.

De voor de fusie per 1 januari 2013 bij één van de scholen gevormde bestemmingsreserve onderhoud is via de resultaatbestemming toegevoegd aan de algemene reserve.

De bestemmingsreserve Zorg is gevormd uit het uitgekeerde vermogen van de Federatief SWV voor PCPO op Goeree-Overflakkee. Bij bestuursbesluit van 13 juni 2013 hebben deze de bestemming Zorg gekregen. Uit deze reserve worden de kosten voor passend onderwijs betaald die niet uit de middelen van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs of uit de gemeentelijke subsidie Zorgbudget kunnen worden betaald.

Bestemmingsreserve privaat

De Reserve schoolfonds is zijn met eigen middelen, d.w.z. zonder subsidie van de overheid, opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve.

De Reserve fonds vereniging stichting bestaat uit de bij de onderscheiden fusies ingebrachte eigen middelen van de verenigingen en stichtingen. De besteding van deze reserve kan uitsluitend na wederzijdse instemming van het bestuur en de betreffende adviesraad plaatsvinden.

Voorzieningen

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de desbetreffende voorziening. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarden.

Pensioenen

Stichting Kindwijs heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Kindwijs.

De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Naar de stand van ultimo december 2017 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 104,4% (bron: website www.abp.nl d.d. 6-4-2018). In 2017 had het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 104,2% moeten hebben. Eind 2026 zal het pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad van ongeveer 127,8% moeten hebben. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten onderwijsinstellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen naast de premieverhoging per 1 januari 2017 door te voeren (bron: website www.abp.nl d.d. 6-4-2018). Stichting Kindwijs heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Kindwijs heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Uitgestelde beloningen

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij 25-jarige respectievelijk 40-jarige ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening Jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijf-kans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht. Per 2017 is uitgegaan van een ophoging van de pensioenleeftijd van 65 naar 67 jaar.

Duurzame inzetbaarheid

In de cao PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De hierin opgenomen afspraken betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Voor de opgespaarde uren van de medewerkers die afspraken hebben gemaakt over het sparen is een voorziening gevormd ter grootte van de loonkosten van deze uren.

Overige personele voorzieningen

In 2017 is een voorziening gevormd voor de transitievergoedingen en salariskosten voor de periode van 1 januari 2018 tot en met de datum van ontbinding van de arbeidsovereenkomst van een viertal medewerkers. Deze medewerkers verrichten in 2018 geen arbeid meer in verband met hun arbeidsongeschiktheid dan wel de afspraken in het kader van de gesloten vaststellingsovereenkomst.

Onderhoud

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde geplande onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

Dit betreft schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen. De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden gepassiveerd onder de overlopende passiva. Deze subsidies worden tijd-evenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Grondslagen Staat van baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht het moment van ontvangst of betaling. Hierbij wordt uitgegaan dat reguliere onderwijstaken gelijkmatig over het schooljaar worden gespreid. De baten worden opgenomen voor zover ze op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's zijn opgenomen indien ze hun oorsprong hebben vóór het einde van het verslagjaar en ze vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden als de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Op basis van de brief van 1 december 2017 van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zijn de bedragen die het Samenwerkingsverband als gelden passend onderwijs heeft doorbetaald aan de aangesloten schoolbesturen als volgt verwerkt:

- gelden die OCW namens de Samenwerkingsverbanden aan de scholen overmaakt zijn verantwoord onder categorie 3.1.1 Ontvangen Rijksbijdragen;

- de overige generieke overdrachten (bedrag per leerling) en speciale overdrachten (arrangementen) worden onder categorie 3.1.3.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden verwerkt.

In de vergelijkende cijfers en de begroting zijn deze bedragen aangepast en ook onder deze categorieën verwerkt. Deze stonden in de jaarrekening 2016 en de goedgekeurde- en vastgestelde begroting 2017 verantwoord onder 3.1.3.3 m.u.v. € 42.188,- respectievelijk € 0,-.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen/waarvan de opbrengsten zijn gedeerd/waarvan het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Giften

Giften worden gewaardeerd tegen de reële waarde (voor zover bepaalbaar) in de staat van baten en lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële- en materiële vaste activa. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen en -percentages van materiële vaste activa, specificatie		
Categorie	Afschrijvings- termijn in jaren	Afschrijvingspe- rcentage
Gebouwen	30-40	3,33%-5%
Verbouwingen	20-25	4%-5%
Machines en installaties	15-25	4%-7%
Terreininrichtingen	20-40	2,5%-5%
Inventaris en apparatuur	5-10	10%-20%
Meubilair	15-20	5%-7%
ICT	4-6	17%-25%
Leermethoden	8-10	10%-12,5%

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het exploitatieresultaat als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed en waaruit ze voortkomen. In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

3.1.5 Toelichting op de balans per 31 december 2017

1. Materiële vaste activa

Vlottende activa	31-12-2017	31-12-2016
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie
De specificatie is als volgt:		
Bedrijfsgebouwen	508.285	528.384
Terreinen en terreininrichtingen	32.628	17.628
Inventaris en apparatuur	1.419.086	1.357.387
Totaal materiële vaste activa	1.960.000	1.903.399

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

Boekwaarde per 1 januari	1.903.399	2.054.398
Bij: investeringen	420.866	204.193
Af: afschrijvingen	364.265	354.544
Boekwaarde per 31 december	1.960.000	1.903.399

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 2.1.6.

Onder de bedrijfsgebouwen is de boekwaarde ad € 10.000,- opgenomen van het woonhuis aan de Emmastraat 22 te Oude Tonge. De WOZ-waarde van deze woning is € 278.000,-.

2. Vorderingen

EUR Bedragen: x 1	31-12-2017	31-12-2016
Vorderingen	Realisatie	Realisatie
<i>OCW/EZ</i>	506.716	492.448
<i>Gemeenten en GR's</i>	5.316	5.316
<i>Personeel</i>	0	664
<i>Overige vorderingen</i>	148.872	55.287
<i>Subtotaal vorderingen</i>	660.904	553.715
Overlopende activa		
<i>Overige overlopende activa</i>	33.321	17.510
<i>Overlopende activa</i>	33.321	17.510
<i>Totaal van vorderingen</i>	694.224	571.226

3. Liquide middelen

	31-12-2017	31-12-2016
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie
<i>Kasmiddelen</i>	3.544	2.967
<i>Tegoeden op bankrekeningen</i>	3.235.507	2.977.491
<i>Liquide middelen</i>	3.239.051	2.980.458

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

4. Eigen vermogen

Bedragen: EUR x 1	Algemene reserve	Bestemmings-reserve publiek	Bestemmings-reserve privaat	Bestemmings-fonds privaat	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen, posten					
Stand per 31-12-2016					
Eigen vermogen	2.308.307	244.168	158.152	822.635	3.533.262
Verloop gedurende 2017					
Resultaat 2017	169.129	0	-15.226	-17.559	136.344
Stand per 31-12-2017					
Eigen vermogen per 31-12-2017	2.477.435	244.168	142.926	805.076	3.669.606

4.1 Eigen vermogen, specificatie

Specificatie van publieke bestemmingsreserves EUR Bedragen: x 1					
Beschrijving	Eigen vermogen per 31-12-2016	Resultaat verslagperiode	Overige mutaties verslagperiode	Eigen vermogen per 31-12-2017	
Reserve kapitaal federatie	235.563	0	0	235.563	
Reserve zorgmiddelen SWV	5.520	0	0	5.520	
Herwaarderingsreserve	3.085	0	0	3.085	
Totaal	244.168	0	0	244.168	

Specificatie van private bestemmingsreserves EUR Bedragen: x 1					
Beschrijving	Eigen vermogen per 31-12-2016	Resultaat verslagperiode	Overige mutaties verslagperiode	Eigen vermogen per 31-12-2017	
Reserve Schoolfonds	158.152	-15.226	0	142.926	
Totaal	158.152	-15.226	0	142.926	

Specificatie van private bestemmingsfondsen EUR Bedragen: x 1					
Beschrijving	Eigen vermogen per 31-12-2016	Resultaat verslagperiode	Overige mutaties verslagperiode	Eigen vermogen per 31-12-2017	
Reserve fonds vereniging stichting	822.635	-17.559	0	805.076	
Totaal	822.635	-17.559	0	805.076	

5. Voorzieningen

Bedragen: x 1	Personele voorzieningen	Voorziening voor verlies-latende contracten	Voorziening voor groot onderhoud	Overige voorzieningen	Totaal voorzieningen
Voorzieningen, posten					
Stand per 31-12-2016					
Voorzieningen	89.130		959.380		1.048.510
Verloop gedurende 2017					
Dotaties	216.652		294.832		511.484
Onttrekkingen	10.560		246.420		256.980
Stand per 31-12-2017					
Voorzieningen	295.222		1.007.792		1.303.014
Bedrag looptijd korter dan een jaar	177.789		0		177.789
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar	59.171		446.442		505.613
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	58.262		561.350		619.611

5.1 Voorzieningen, specificatie

Uitsplitsing personele voorzieningen, verloopoverzicht EUR 31-12-2017					
Bedragen: x 1	Sociaal beleid, reorganisatie en rechtspositioneel	Verlofsparen en sabbatical leave	Jubileumvoorziening	Overige personele voorzieningen	Totaal personele voorzieningen
Voorzieningen, posten					
Stand per 31-12-2016					
Voorzieningen		3.114	86.015	0	89.130
Verloop gedurende 2017					
Dotaties		9.193	34.910	172.549	216.652
Onttrekkingen		0	10.560	0	10.560
Stand per 31-12-2017					
Voorzieningen aan het einde van de periode		12.307	110.366	172.549	295.222
Bedrag looptijd korter dan een jaar			5.240	172.549	177.789
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar		12.307	46.864		59.171
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar			58.262		58.262

6. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie
<i>Crediteuren</i>	84.618	65.591
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>	276.800	331.160
<i>Schulden ter zake van pensioenen</i>	91.211	77.581
<i>Overige schulden (kortlopend)</i>	28.981	55.026
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>	481.610	529.359
Overlopende passiva, uitsplitsing		
<i>Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ</i>	81.086	17.076
<i>Vooruitontvangen investeringssubsidies</i>	103.762	70.281
<i>Vakantiegeld en vakantiedagen</i>	250.728	248.678
<i>Overige overlopende passiva</i>	3.469	7.917
<i>Overlopende passiva</i>	439.045	343.953
<i>Totaal van kortlopende schulden</i>	920.655	873.311

3.1.6 Mutatieoverzicht materiële vaste activa

Verloopoverzicht van materiële vaste activa EUR 31-12-2017
 Bedragen: x 1

Materiële vaste activa, posten

Stand per 31-12-2016

Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	797.304	34.441	2.944.765	3.776.510
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	268.920	16.813	1.587.378	1.873.111
Materiële vaste activa per 31-12-2016	528.384	17.628	1.357.387	1.903.399

Verloop gedurende de periode

Investeringen	16.980	18.603	385.282	420.866
Desinvesteringen	0	0	0	0
Afschrijvingen	37.078	3.603	323.583	364.265
Afschrijving op desinvesteringen	0	0	0	0
Overige mutaties	0	0	0	0
Mutatie gedurende de periode	-20.098	15.000	61.699	56.601

Stand 31-12-2017

Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	814.284	53.045	3.330.048	4.197.376
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	305.998	20.416	1.910.962	2.237.376
Materiële vaste activa per 31-12-2017	508.285	32.628	1.419.086	1.960.000

3.1.7 Toelichting op de Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	2017 Realisatie	2017 Begroting	2016 Realisatie
-------------------	--------------------	-------------------	--------------------

7. Rijksbijdragen

Rijksbijdragen, uitsplitsing

Rijksbijdragen OCW/EZ, uitsplitsing			
<i>Rijksbijdragen OCW</i>	9.629.307	9.312.004	9.434.418
<i>Rijksbijdragen OCW/EZ</i>	9.629.307	9.312.004	9.434.418
Overige subsidies OCW/EZ, uitsplitsing			
<i>Overige subsidies OCW</i>	314.057	241.408	197.977
<i>Overige subsidies OCW/EZ</i>	314.057	241.408	197.977
<i>Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV</i>	140.333	0	73.951
Rijksbijdragen	10.083.697	9.553.412	9.706.346

8. Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden

Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden, uitsplitsing

<i>Provinciale bijdragen en subsidies</i>			
<i>Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies</i>	33.174	4.633	66.990
<i>Overige overheden</i>	18.078	11.667	25.148
<i>Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	51.252	16.300	92.138
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	51.252	16.300	92.138

9. Overige baten

Overige baten, uitsplitsing

<i>Opbrengst verhuur</i>	53.377	43.300	52.741
<i>Detachering personeel</i>	2.379	0	0
<i>Ouderbijdragen</i>	130.622	11.350	125.100
<i>Arrangementen zorgleerlingen</i>	22.979	0	27.773
<i>Overige, w.o. schoolfonds</i>	110.684	8.268	143.460
<i>Bijzondere baten</i>	0	0	123.936
Overige baten	320.042	62.918	473.011

EUR Bedragen: x 1	2017 Realisatie	2017 Begroting	2016 Realisatie
10. Personeelslasten			
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, uitsplitsing			
Lonen en salarissen	5.926.991	5.720.519	5.941.644
Sociale lasten	693.053	664.595	689.947
Premies Participatiefonds	115.450	174.241	195.588
Premies Vervangingsfonds	205.047	177.392	189.788
Pensioenlasten	791.288	631.004	655.023
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	7.731.829	7.367.751	7.671.989
Overige personele lasten, uitsplitsing			
Dotaties personele voorzieningen	216.652	0	26.692
Lasten personeel niet in loondienst	42.513	7.650	74.866
Overige	376.224	258.951	344.497
Overige personele lasten	635.389	266.601	446.056
Ontvangen vergoedingen uitsplitsing			
Vergoedingen uit het Vervangingsfonds	56.904	64.500	12.309
Overige uitkeringen die personeelslasten verminderen	117.381	0	142.681
Uitkeringen die personeelslasten verminderen	174.285	64.500	154.989
Personeelslasten	8.192.934	7.569.852	7.963.055
11. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa			
Afschrijvingen op materiële vaste activa	364.265	408.117	355.192
Afschrijvingen	364.265	408.117	355.192
12. Huisvestingslasten			
Huurlasten	25.067	24.200	35.337
Verzekeringslasten	492	0	1.072
Onderhoudskosten (klein onderhoud)	24.890	44.600	33.299
Lasten voor energie en water	165.684	161.170	110.838
Schoonmaakkosten	185.117	174.000	174.044
Belastingen en heffingen	45.474	38.500	40.735
Dotatie onderhoudsvoorziening	294.832	300.156	435.404
Overige	6.246	8.900	8.007
Huisvestingslasten	747.801	751.526	838.735
13. Overige lasten			
Administratie- en beheerslasten	154.231	135.040	162.918
Inventaris en apparatuur	19.508	18.200	9.887
Leer- en hulpmiddelen	514.526	479.950	479.858
Overige	320.374	257.848	287.366
Overige lasten	1.008.638	891.038	940.030
14. Financiële baten			
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	551	3.275	4.503
Financiële baten	551	3.275	4.503
15. Financiële lasten			
Rentelasten en soortgelijke kosten	5.754	2.770	5.240
Financiële lasten	5.754	2.770	5.240

EUR Bedragen: x 1	2017 Realisatie	2017 Begroting	2016 Realisatie
-------------------	--------------------	-------------------	--------------------

16. Honoraria accountant

Separate specificatie kosten instellingsaccountant			
Accountantshonoraria inzake het onderzoek van de jaarrekening	18.839	12.500	24.771
Accountantshonoraria inzake andere controleopdrachten	1.568		
Accountantshonoraria inzake adviesdiensten op fiscaal terrein			
Accountantshonoraria inzake andere niet-controlediensten			
Accountantshonoraria	20.407	12.500	24.771

18. Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

Het College van Bestuur van Stichting Kindwijs heeft de jaarrekening 2017 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 19 juni 2018.

De raad van toezicht van de Stichting Kindwijs heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd in de vergadering van 19 juni 2018.

19. Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

20. Resultaatbestemming

EUR Bedragen: x 1

Het resultaat over 2017 ad € 136.149 is als volgt verdeeld over de reserves.

Algemene reserve				168.934
Bestemmingsreserves (privaat				
- Reserve schoolfonds	-15.226			
- Reservefonds verenigingen	-17.559			
			-32.784	
				-32.784
				136.149

21. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen rechten, specificatie EUR Bedragen: x 1					
Omschrijving	Bedrag boekjaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
Huurovereenkomst woning Oude Tonge	7.719	7.800	0	0	15.519

Niet in de balans opgenomen verplichtingen, specificatie EUR Bedragen: x 1					
Omschrijving	Bedrag boekjaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
Gemeente Goeree-Overflakkee, huurovereenkomst	25.093	25.314	101.255	0	151.662
GOM Schoonhouden BV, schoonmaakcontract voor 8 scholen	137.036	170.480	358.921	0	666.436
Groenendijk Onderwijs Administratie, personeels- en	47.621	47.927	95.853	0	191.401
IC Automatisering, beheer en onderhoud netwerk	29.290	29.290	117.160	0	175.740

17. WNT Verantwoording 2017 Stichting Kindwijs

17.1 Algemeen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Kindwijs. Het voor Stichting Kindwijs toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 129.000,-, bezoldigingsklasse C Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

EUR Bedragen: x 1	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Complexiteitspunten	
<i>Complexiteitspunten gemiddelde totale baten</i>	4
<i>Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten</i>	2
<i>Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren</i>	1
<i>Totaal aantal complexiteitspunten</i>	7
<i>Bezoldigingsklasse</i>	C
<i>Bezoldigingsmaximum</i>	129.000
<i>Afwijkende bezoldigingsklasse</i>	n.v.t.
<i>Afwijkend bezoldigingsmaximum</i>	n.v.t.

17.2 Tabel 1a. Leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling of gewezen topfunctionarissen, specificatie EUR Bedragen: x 1

	J.S.	J.S.
Voorletters		
Tussenvoegsel		
Achternaam	Nagtegaal	Nagtegaal
Funciegegevens	Directeur	Bestuurder
Aanvang functie	1-jan	24-jan
Einde functie	24-jan	31-dec
Taakomvang (fte)	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris (Fictieve) dienstbetrekking	Nee Ja	Nee Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	5.784	82.178
Beloning betaalbaar op termijn	897	12.748
Subtotaal bezoldiging	6.681	94.926
Individueel WNT-maximum	8.482	120.518
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	0	0
Totale bezoldiging	6.681	94.926
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang functievervulling in 2016	01-01	
Einde functievervulling in 2016	31-12	
Deeltijdfactor 2016 (fte)	1,00	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	81.501	
Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	10.776	
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	92.276	0

17.3 Tabel 1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezodiging van € 1.700 of minder

Naam Topfunctionaris	Functie
J.J. de Geus	Voorzitter Raad van Toezicht
J.J. de Geus	Voorzitter van het uitvoerend bestuursdeel
B.C. van der Spaan	Lid van de Raad van Toezicht
B.C. van der Spaan	Lid van het uitvoerend bestuursdeel
J.L. den Dikken	Lid van de Raad van Toezicht
J.L. den Dikken	Lid van het uitvoerend bestuursdeel
P.C. Klink	Lid van de Raad van Toezicht
P.C. Klink	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel
A. van Biert	Lid van de Raad van Toezicht
A. van Biert	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel
P.J. van den Hil	Lid van de Raad van Toezicht
W.G.A. Driesse	Lid van de Raad van Toezicht
G. den Hartogh	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel
J.M.L. Smolders	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel
M.C. van Dijk	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel
C.P. Timmers	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel
J. Struijk	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel
A.J. de Borst	Lid van het toezichhoudend bestuursdeel

Toelichting:

Per 24 januari 2017 heeft een statutaire wijziging plaatsgevonden waarbij de bestuursvorm van de stichting gewijzigd is van Uitvoerend en Toezichhoudend bestuur naar College van Bestuur en Raad van Toezicht.

17.4. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezodiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen

3.1.8 Verbonden partijen

Model E Verbonden Partijen

Verbonden partij, meerderderheidsdeelneming EUR Bedragen: x 1

Er zijn geen verbonden partijen waarin de Stichting Kindwijs een meerderheidsbelang heeft.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonde rwijs	Contractonde rzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnameper centage
Stg. SWV Passend PO Goeree-Overflakkee	Stichting	Oude Tonge	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonde rwijs	Contractonde rzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnameper centage
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel te Dirksland	Vereniging	Dirksland	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel op het Havenhoofd te Goedereede	Vereniging	Goedereede	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs Het Kompas te Stellendam	Stichting	Stellendam	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants-Christelijk Basisonderwijs Goeree-Overflakkee	Vereniging	Middelharnis	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Stad aan het Haringvliet en Den Bommel	Vereniging	Stad aan het Haringvliet	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor de bevordering van Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag	Vereniging	Oude Tonge	Nee	Nee	Ja	Ja	0%
Vereniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs te Sommeldijk	Vereniging	Sommeldijk	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonde rwijs	Contractonde rzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnameper centage
Vereniging van Christelijke Scholen voor Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Middelharnis	Vereniging	Middelharnis	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van School met de Bijbel 'De Regenboog' te Melissant	Vereniging	Melissant	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Herkingen	Vereniging	Herkingen	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Nieuwe-Tonge	Vereniging	Nieuwe Tonge	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Toelichtingen

De onder 'Verbonden partij met belang in bevoegd gezag' genoemde verenigingen en stichting fungeren als adviesraad voor de onderscheiden scholen en hebben medezeggenschap over de besteding van het door hen bij de diverse fusies ingebracht verenigingskapitaal. Daarnaast hebben zij het recht leden van de raad van toezicht voor te dragen.

3.1.9 Verantwoording subsidies

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, beknopt

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Prestatie afgerond?
1	Lerarenbeurs	707695-1	1-9-2015	Ja
2	Lerarenbeurs	775625-1	20-9-2016	Ja
3	Lerarenbeurs	775642-1	20-9-2016	Ja
4	Lerarenbeurs	775600-1	20-9-2016	Ja
5	Lerarenbeurs	852541-1	20-9-2017	Nee
6	Lerarenbeurs	852172-1	20-9-2017	Nee
7	Lerarenbeurs	852212-1	20-9-2017	Nee

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, uitgebreid EUR Bedragen: x 1

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
1	Subsidie vrijroosteren leraren 2017-2019	VRL17024	30-10-2017	€ 286.468	€ -	€ -	€ -	€ 59.681	€ 3.225	€ -	€ 56.456	Nee
Totaal				€ 286.468	€ -	€ -	€ -	€ 59.681	€ 3.225	€ -	€ 56.456	

G2A Subsidies met verrekeningsclausule, aflopend EUR Bedragen: x 1

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Geen										

Geen

Totaal

G2B Subsidies met verrekeningsclausule, doorlopend EUR Bedragen: x 1

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
Geen											

Geen

Totaal

3.1.10. Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.
.....
J.S. Nagtegaal 19 juni 2018

W.G.
.....
J.J. de Geus 19 juni 2018

W.G.
.....
P.C. Klink 19 juni 2018

W.G.
.....
P.J. van den Hil 19 juni 2018

W.G.
.....
W.G.A. Drieste 19 juni 2018

W.G.
.....
E. van Kranenburg 19 juni 2018

W.G.
.....
J.L. den Dikken 19 juni 2018

.....

3.2 Overige gegevens

Toelichting op de jaarrekening, overige gegevens

3.2.1 Statutaire bepalingen

In de statuten van de Stichting Kindwijs zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van de bestemming van het resultaat.

3.2.2 Controleverklaring onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De raad van toezicht en college van bestuur van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee, gevestigd te Middelharnis

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee te Middelharnis, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs Goeree-Overflakkee op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee te Middelharnis, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van de accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het verslag van de toezichthouder;
- Het bestuursverslag;
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Middelburg, 20 juni 2018

DRV Accountants & Adviseurs

w.g. drs. J.J. Driessen RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten van transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.